

11.25741

ГРЛИЦА.

КАЛЕНДАР ЦРНОГОРСКИ

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
за годину
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

1835.

У ЦРНОЈ ГОРИ.

У Митрополитској књигопечатњи.

ЛРДННД

ВНДОНДНД ЧДНДНД

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

1 0 3 1

ВНОД НОНДНД

ВНОДНДНДНДНДНДНДНДНДНД

ГРЛИЦА.

КАЛЕНДАР ЦРНОГОРСКИ

за годину

1835.

N
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
1835 CRNOJEVIĆ

Димитрије Милаковић

Народни Секретар.

Прва година.

У ЦРНОЈ ГОРИ.

У Митрополитској књигопечатњи.

КАЛЕНДАР

за

1835 годину

МЛАДЕЖИ ЦРНОГОРСКОЙ

НА ИВАНСКОЈ НАДЕЖДИ

BIBLIOTEKA

У НАПРЕДАШЊЕШТИТА

CRNOJEVIĆ

слободе

СВОГА ОТЕЧЕСТВА

посвећени.

КАМЕНДАР

28

1872 ГОДИНА

МАКЕДЖИ ЦРКОТОРСКОЙ

NACIONALNA BIBLIOTEKA
CRNE GORE

ЂУРЂЕ
CRNOJEVIĆ

СВОТА ОТЕЧЕСТВА

и о с е б е н

ПРЕДГОВОР.

Кад ми є то Верховной заповѣди обвѣ-
щенїе у мѣсецу Юлію, предало, с наредбом „у
овдашньої шпампнїи да се нашпампа кален-
дар за годину 1835,“ пада сам почео истра-
живаши предмете, кое би додао к истоме
календару, да с тїсм колико толико по
вольи учиним и оним, кои у рукама имаю
друге календаре; и колико су ми дужност
званїя мога и краткоспї времена допустили
скупило сам ин и приготовїо. Какви су гођ
овога се, као части ціслого Србскога народа

титу, и за то ласкам себи да Сербљима не-
ће бити неповольни, с тиємъ іошп више што
су печатани у Црној гори, ће є пріє 340 год.
славенске књиге Г ю р Ц њ р н о в њ к њ п е -
чапао.

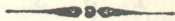
Што се тиче погрѣшака знам да ће ии
бити доста, но нека ми сад чинпательи опро-
сте; а унапрієд радиће се да буде све бољ
и савршеніє.

На Цетинію
BIBLIOTEKA

6 Септемвриа 1834. ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

Д. М.

САДРЖАНИЕ.

	Спрана.
Календар за годину 1835	8.
I. Кратки поглед на Географ.-статистическо описаніе Црне горе	41.
II. Кратка историја Црне горе	55.
III. Црногорске јоначке појевке	88.
IV. Разне пјеме	124.

 NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

КАЛЕНДАР

за годину

1 8 3 5.

Године паметодостойниѣ догођа

Од створеня свѣсла по рачуну наше православне цркве има	7343.
по рачуну Римске цркве	6548.
— — Чиѣушскоме	5595.
Од попопа	5095.
Од зидања куле Вавилонске	4588.
Од РОЂЕНЯ ХРИСТОВА	1855.
Од Ецире или бѣжаня Мухамедова	1213.
Од како су се Срби покрестили	979.
Од како су се раздѣлиле Цркве (За- падња од Источне)	783.
Од почетка Турскога Царства	532.
Од како е измишљена хартија	462.
Од како е измишљен барут	452.
Од како су Срби изгубили царство на Косову (15 Юнѣ 1389)	445.
Од како се проишнашла печатња	395.
Од како су Турци узели Цариград и уништили Грчко Царство	382.

Од како е откриена Америка . . .	343.
Од почепка Луперанског закона . . .	318.
Од како Митрополиши у Црној гори владају	318.
Од како се у Европи духан почео садити . . .	243.
Од како е Пепербург сазиан	151.
Од како е Сераскер Ахмет Паша уда- рао на Црну гору	122.
Од како е Думан паша Ћупрелић вой- нишћу на Црну гору	120.
Од како су два паше Ченгићи с Бе- гом Любовићем нападали на Црну гору	118.
Од како е Ченгић Бећир Паша ударао на Црну гору	107.
Од како е крумпир у Црну гору до- пешен	54.
Од како се Русски Цар НИКОЛАЈ родио . . .	39.
Од како е Махмут-Паша Бушатлија на Крусаму погинуо	38.
Од како е Русски Цар НИКОЛАЈ на престолу ступио	10.

1835
243

1592

Извесној страни Рускиј кавказу

ПАСХАЛІЯ.

Ове є године круг сунца	7
— — мѣсеца	9.
— Пасхално слово	II.
Ново льпо почињ у вшорник.	
Месоѣђа има 6 неђела и 6 дана,	
ш. є. дана	48.
Месне покладе биће Февруарія	10.
Біеле — — Февруарія	17.
Чепрдесет мученика у пређу суботу поспа.	
Воскрсеніє Априла	7.
Спасов дан Маія	16.
Духови Маія	26.
Неђела све светіє и Пепрове покладе Юніа <small>ACIONALNA</small>	2.
Петрова поста 3 неђель и три дана, а свега дана <small>RE. ĐURĐE</small>	26
Праздник Петра и Памла у суботу Юніа	29.
Госпођин се пост свагда почињ 1-га Августа и трає до 15-га, а Бо- жићни 15-га Ноемврја, и трає до 25-га Декемврја.	

МЪСЕЧНЕ ЧЕТВРТИ.

Нови мѣсец	Θ
Прва четврть	С
Пуни мѣсец	O
Послѣдня четврть	C

Знак * звѣздца означава праздики.

На десной страни стои Римски календар.

І А Н У А Р І Й имѣетъ 31 день:

В.	1	* Обрѣзаніе Господне.	13	Ларія.	
С.	2	Силвестра Папы Р.	14	Феликса	О
Ч.	3	Малахія и Гордіа.	15	Маура.	
П.	4	Соборъ 70 Апост.	16	Исуса имя.	
С.	5	Феофемпт. и Феоф.	17	Антонія.	
Н.	6	* Богоявленіе Господ.	18	Пріски дѣвы.	
П.	7	Іоанна Крестителя.	19	Марія.	
В.	8	Георгія и Емилиана.	20	Фаб: и Себ:	
С.	9	Полувекта Мученика.	21	Агнес: дѣв.	С
Ч.	10	Григор: Епис. Нус:	22	Винценція.	
Н.	11	Феодосія Препод:	23	Заручен. М.	
С.	12	Татіаны Мученицы.	24	Тимофеа.	
Н.	13	Ермула и Стратон.	25	Обр: Павла.	
П.	14	* Саввы Арх. Сербс.	26	Полукарпа.	
В.	15	Павла Швейскаго.	27	Іоан: Злат:	
С.	16	Апост: Петра вериг:	28	Карол: вел:	
Ч.	17	Антонія велик:	29	Францш:	О
П.	18	Афанасія и Кирілла.	30	Аделгунды.	
С.	19	Макарія Египтян:	31	Петра Нол:	
Н.	20	Евѣимія велик:	1	ФЕУР: Іги: Е:	
П.	21	Максіма Испов:	2	* СРЪТЕНІЕ.	
В.	22	Тимофеа и Анас:	3	Блазіа Епис.	
С.	23	Климентя Еп. Агк.	4	Вероникп.	
Ч.	24	Преп: матер: Ксен:	5	Агаѣы.	О
П.	25	Григорія Богослов.	6	Дорофеа.	
С.	26	Ксенофон: и друг.	7	Ромулда.	
Н.	27	Іоан: Злат: мощ: пр:	8	Іоанна Мл:	
П.	28	Ефрема Суріна.	9	Аполлонія.	
В.	29	Прен: мщ: Ігнатія.	10	Схоластик:	
С.	30	* Велик: Іерарховъ.	11	Евфросиніи.	
Ч.	31	Кура и Іоанна	12	Татіаны.	О

ФЕВРУАРІЙ — 28 днѣй.

П.	1	Трѣфона Мученик.	13	Иордана.	
С.	2	* СВЪТЕНІЕ ГОСПОДНЕ.	14	Валентіа.	
Н.	3	СѹМЕОНА БОГОПР:	15	Фаустина.	
П.	4	Ісідора ПІЛУСІОТС.	16	Іуліаніи	
В.	5	АГАѢИИ МУЧЕНИЦЫ.	17	Сабина Еп:	
С.	6	ВУКОЛА ЕП. СМРИ.	18	Сімеона Еп:	
Ч.	7	ПАРѢЕН: ЕП: ЛАМПС:	19	Сосанны.	
П.	8	ѲЕОД: СТРАТ: И ЗАХ.	20	Елевѣрія.	С
С.	9	НИКІѲОРА МУЧЕНИКА.	21	Елеонори.	
Н.	10	ХАРАЛАМПІА МУЧЕН:	22	Петра Каѳ.	
П.	11	ВЛАСІА СВЯЩЕНОМ:	23	Романы.	
В.	12	МЕЛЕТІА ПАТ: АПТ.	24	Матіа Ап:	
С.	13	МАРТІНІАН: И СВ: С:	25	Вікторіина.	
Ч.	14	АУКСЕНТІА ПРЕПОД:	26	Валбурги.	
П.	15	ОПИСІМА АПОСТОЛ:	27	Леандра.	Ѳ
С.	16	ПАМФІЛА МУЧЕНИК:	28	Ренаты.	
Н.	17	ѲЕОДОРА ТУРОНА	1	МАРТЪ. АЛБІН.	
П.	18	ЛЪВА ПАПЫ РИМСК:	2	Симплиціа.	
В.	19	АРХІППА АПОСТОЛА.	3	Кунегунди.	
С.	20	ЛЪВА ЕП: КАТАН:	4	Чиста среда	†
Ч.	21	ГІМОѲЕА ПРЕПОДОБ:	5	Евсевіа.	
П.	22	ОБРЪТЕН: МЦ: ЕУГ:	6	Фрідеріка.	
С.	23	ПОЛУКАР: ЕП: СМУ:	7	Ѳомы Ап.	С
Н.	24	ОБР: ГЛ: ІОАН: КРЕС:	8	Іоанна.	
П.	25	ТАРАСІА ПАТР: КОН:	9	Франціи.	
В.	26	ПОРФУРІА ЕП: ГАЗ:	10	40 Мучен:	
С.	27	ПРОКОПІА ДЕКАП:	11	Херакліа.	
Ч.	28	ВАСІЛІА СПОСНИКА.	12	Григоріа.	

МАРТЪ имѣеть 31 день.

П.	1	Евдокіи препод:	13	Розины.	
С.	2	Осодот: Еп: Күрін:	14	Матилди.	О
Н.	3	Еутроп: мученик.	15	Донгина.	
П.	4	Герасима препод:	16	Ериберта.	
В.	5	Конона мученика.	17	Гертруди.	
С.	6	Свят: 42 мученика.	18	Александра.	
Ч.	7	Священом: въ Хер:	19	Юсифа.	
П.	8	Осоеулак: Еп: Нік.	20	Пикеты:	
С.	9	40 Мучениковъ.	21	Бенедикта:	С
Н.	10	Кодрат: и друз: его.	22	Октавіана.	
П.	11	Софроніа Патріар:	23	Викторина.	
В.	12	Преподоб: Ософ:	24	Гавріилъ.	
С.	13	Прен: мщ: Ипкиф:	25	* Благовѣщен:	
Ч.	14	Венедикта препод:	26	Емануила.	
П.	15	Агалиа мученика.	27	Руперта.	
С.	16	Савіна и Папы.	28	Гунтрама.	
Н.	17	Алексіа чел: Бож:	29	Күріла.	Ө
П.	18	Күріл: Архіеп: Іер:	30	Квиріна.	
В.	19	Хрвсанѳа и Даріи.	31	Балбина.	
С.	20	Во обит: свят: Сав:	1	АПР: Хуго.	
Ч.	21	Іакова Еписк.	2	Фран: Пау:	
П.	22	Васіліа Пресвѣтер:	3	Ріхарда.	
С.	23	Нікона преподоб:	4	Ісидора.	
Н.	24	Артеміа Еписк:	5	Винценціа.	Э
П.	25	* Благовѣщен: Бцы.	6	Целестіна.	
В.	26	Соборъ Арх: Гавр:	7	Хермана.	
С.	27	Матроны матере.	8	Діонисіи.	
Ч.	28	Іларіон: и Сте: чуд:	9	Дімітріи.	
П.	29	Марка Еп: Ареѳ:	10	Іезекиля.	
С.	30	Іоанна Дѣвствен:	11	Два Папы.	
Н.	31	Упатіа Еп: Гаггр.	12	Іуліа Пап:	

А П Р І Л І Й нмѣсть 30 дней.

П.	1	Препо: Маріи Егѣп.	13	Іустина	О
В.	2	Тіта чудотворца.	14	Тібурція.	
С.	3	Никиты исповѣди:	15	Харісія.	
Ч.	4	Іосиф: и Геор: Мал:	16	Турибіа.	
П.	5	Оеодула и Агаѣоп.	17	Рудолфа.	
С.	6	Евѣтихія Арх: Кпл:	18	Вадеріа.	
П.	7	* Воскресен: Христ:	19	* Воск: Христ.	С
П.	8	* Воскрес: Пон:	20	* Воскр: Понед.	
В.	9	* Воскрес: Втор:	21	Анзелма.	
С.	10	Терентіа муч: и др:	22	Рафаїла.	
Ч.	11	Антїп: Еп: Пер: Ас:	23	Адалберта.	
П.	12	Василіа Еп: Парїйс:	24	Георгіа велик.	
С.	13	Артемона Священ:	25	Марка Ев:	
Н.	14	Мартїна Пап: Рим:	26	Тіта.	
П.	15	Аріс: Пуда и Троф:	27	Анастасіа.	Ө
В.	16	Агап: Іринь и Хіов:	28	Віталіс. М.	
С.	17	Сѣмеона Персїдек:	29	Петра М.	
Ч.	18	Іоан: учен: Гр: Дск:	30	Екатерины.	
П.	19	Іоанна ветхопец:	1	МАЙ. Ф: и Іа:	
С.	20	Оеодора Тріхіны.	2	Аѣанасіа.	
Н.	21	Іануар: и Алексан:	3	Обрътеніе крес.	
П.	22	Оеодора Сѣкеота.	4	Флорїана.	
В.	23	* Георгіа Великом:	5	Готтхарда.	У
С.	24	Саввы стратилата.	6	Іоанна.	
Ч.	25	Евангелїста Марка.	7	Станїслава.	
П.	26	Священн: Вас: А. Е.	8	Михаїла.	
С.	27	Сѣмеона срод: Гос:	9	Грігорїа.	
П.	28	Іасона и Сосїпатра.	10	Антонїа Еп.	
П.	29	Святыхъ 9 мучен:	11	Беатріцы.	
В.	30	Іакова брата Іоан:	12	Павкрац:	О

МАІЙ имѣть 31 день.

С.	1	Пророка Іереміи.	13	Серватія.	
Ч.	2	Аѳанасія Пат: Ал.	14	Хрстіана.	
П.	3	Тимоѳеа и Лавры.	15	Софіи.	
С.	4	Препдмуч: Пелаг:	16	Іоан. Неп.	
Н.	5	Ірины Мученицы.	17	Убалда.	
П.	6	Іова многострадал:	18	Венаптіна.	
В.	7	Акакіа мученика.	19	Іво блаж.	
С.	8	Іоанна Еван: и Арс:	20	Бернард.	С
Ч.	9	Ис. и пр. мц. с. Нік.	21	Константин.	
П.	10	Апос. Сімон. Зилот.	22	Елены.	
С.	11	Мок. и Меѳ. Еп. Мо.	23	Дезид. Еп.	
Н.	12	Епіѳана и Германа.	24	Іоанны.	
П.	13	Гликеріи мучениц.	25	Урбана.	
В.	14	Ісідора мученика.	26	Філіпа.	
С.	15	Пахоміа Великаго.	27	Магдалин.	Ө
Ч.	16	* Вознесеніе Христ.	28	* Вознес. Хрис.	
П.	17	Андроника Апост.	29	Максима.	
С.	18	Ѳеодота мученика.	30	Феликса.	
Н.	19	Патрік. Еп. Прус.	31	Петронил.	
П.	20	Мученика Ѳал.	1	ІУНІЙ. Нік.	
В.	21	* Констан. и Елены.	2	Еразма.	
С.	22	Васіліска мученика.	3	Клотилди	Э
Ч.	23	Міхаїла Еп. Сінад.	4	Квиріна.	
П.	24	Симеона на дивнѣ.	5	Боніфат.	
С.	25	Ш. обр. главы Пр.	6	Норберт.	
Н.	26	* Сошест. Св. Духа.	7	* Духовы.	
П.	27	* Духовн. Понед.	8	* Духовн. Пон:	
В.	28	Нікиты Еп. Халк.	9	Прим. и Фе.	
С.	29	Муч. Ѳеодос. дѣви.	10	Маргар.	
Ч.	30	Ісаака обит. Далм.	11	Варн. Ап.	О
П.	31	Апос. Ерміа и Ерм.	12	Іоанка.	

ІУНІЙ имѣеть 30 дней.

С.	1	Іустіна муч. Філоc.	13	Антоніа Пад.
Н.	2	Нікіфора П. Конс.	14	* Пресвет. Гр.
П.	3	Лукіліана мучен.	15	Біта.
В.	4	Митрофана Патр.	16	Францішка.
С.	5	Дороеа Еп. Турс.	17	Адолафа.
Ч.	6	Висаріона чудотв.	18	* Брашанчево. С
П.	7	Оеодота Еп. Анг.	19	Гервасіа.
С.	9	Осодора стратил.	20	Сг.веріа.
Н.	9	Курілла Архіе. Ал.	21	Алойзіа.
П.	10	Тімоѳеа Еп. Прус.	22	Паулін.
В.	11	Варѳолом. и Варн.	23	Сідоніа.
С.	12	Онуфріа велик.	24	Іоан. Кр.
Ч.	13	Мученицы Аквл.	25	Проспера.
П.	14	Елісеа прор. и Меѳ.	26	Іоан. и Пат. О
С.	15	Амоса пр. и К. Лаз.	27	Ладислав.
Н.	16	Святаго Тихона.	28	Льва Пап.
П.	17	Мануїла и Савела.	29	* Петра и Пат.
В.	18	Леонтіа Мученика.	30	Пат.ла Вос.
С.	19	Іуды брат. Господ.	1	ІУЛІЙ. Оеод.
Ч.	20	Меѳод. Епис. Пат.	2	Пос. Бог.
П.	21	Іуліан. Мучен. Тар.	3	Корнеліа.
С.	22	Егсевіа Еп. Самос.	4	Удалріка.
Н.	23	Агрпшіны мучен.	5	Вілхелма.
П.	24	* Рождест. Іоан. Кр.	6	Ісаи прор.
В.	25	Хегроніи мучен.	7	Вібалд.
С.	26	Преподоб. Давіда.	8	Киліана.
Ч.	27	Сампсона страно.	9	Дукреціи.
П.	28	Кітра и Іоанна без.	10	Амалій.
С.	29	* Ап. Петра и Паула.	11	Піа П. Рим.
Н.	30	Соборъ 12 апост.	12	Хайнріка.

ІУЛІЙ ижесть 31 день.

П.	1	Космы и Даміана.	13	Маргар:
В.	2	Положен. Риз. Бцы.	14	Бонавент:
С.	3	Вакінеа мученик.	15	Раздъл: ап:
Ч.	4	Андр. Крит. Арх.	16	Фаста М:
П.	5	Аѳонасія Аѳонск.	17	Алексіа.
С.	6	Сісоа великаго.	18	Арнолда. С
Н.	7	Ѳомы иже въ Мален.	19	Винцент:
П.	8	Прокоп. великом.	20	Іл. Пророк:
В.	9	Пагкр. Еп. Тагр.	21	Даніил: Пр:
С.	10	45 Муч. въ Ник. Ар.	22	Мар: Магдал:
Ч.	11	Егѳіміи Мучениц.	23	Ліворіа.
П.	12	Прокла и Іларіа.	24	Хрестіны.
С.	13	Соборъ Арх. Гавр.	25	Іаков: ап: Ѳ
Н.	14	Акілы апостола.	26	Анны.
П.	15	Киртка и Іудітты.	27	Пантал:
В.	16	Аѳиногена свщчнн.	28	Іноценція.
С.	17	Маріи. великомчн.	29	Марей.
Ч.	18	Вакінеа и Еміл.	30	Абдона.
П.	19	Макріи. сест. в. В.	31	Ігнатіа.
С.	20	* Пророка Ілш.	1	АУГ. Ч. В. С
Н.	21	Сѳмеона и Іоанна.	2	Порціунк:
П.	22	Маріи Магдаліны.	3	Стефана.
В.	23	Трофіма и Ѳеофіл.	4	Доминика.
С.	24	Хрестіны мучен.	5	Маріа Шнее.
Ч.	25	Успеніе свят. Анны.	6	Преображен:
П.	26	Ермолаа священ.	7	Кастан. До:
С.	27	Пантелеімон. вел.	8	Кіріака.
Н.	28	Прохора и Нікан.	9	Романа О
П.	29	Каллініка мучен.	10	Лаврентіа.
В.	30	Сілы и Аггел. Дес.	11	Сосаны.
С.	31	Егдокіма правед.	12	Клары.

АВГУСТЪ мѣсць 31 день.

Ч.	1	Пронсхол: чест: Г	15	Уполита.
П.	2	Моци св: Стефана.	14	Еусевіа.
С.	3	Исаакіа и Фауста.	15	* Усп: Богор:
И.	4	7 Отроковъ во Еф:	16	Рох: и Ис: С
П.	5	Еусѣпіа мучен:	17	Ліберата.
В.	6	* Преображен: Хрїст.	18	Елени Цар:
С.	7	Домет: Пулхер: Ц:	19	Лудвика.
Ч.	8	Еміліана Еп: Квз:	20	* Стеф: Кр:
П.	9	Матѳіа апостола.	21	Іоакіма.
С.	10	Лавренгіа Архїд.	22	Тімоѳса.
И.	11	Еуліа муч: и діак:	23	Філіппа.
П.	12	Фотіа и Анїкїты.	24	Вартолом. Θ
В.	13	Максіма исповѣд:	25	Лудовика.
С.	14	Міхеа пророка.	26	Самуїла.
Ч.	15	* Успеніе Богородиц:	27	Іосифа.
П.	16	Святго вбруса.	28	Аугустіна.
С.	17	Мурона мученика.	29	Усекнов: Іоан.
И.	18	Флора и Лаура муч.	30	Рози.
П.	19	Андреа стратил.	31	Раимунд. Ц
В.	20	Самуїла пророка.	1	СЕПТ. Егїді.
С.	21	Ѡадѳеа апостола.	2	Ефраїма.
Ч.	22	Агаѳонїка мучен:	3	Мансѳета.
И.	23	Ауппа мученик:	4	Розалїи.
С.	24	Еутѳа свяцїем:	5	Вїкторїна.
И.	25	Варѳол: ап: и Тїта.	6	Захарїи.
П.	26	Адрїана и Патал:	7	Регїни. О
В.	27	Пїмена преподоб:	8	* Рокд: Бог:
С.	28	Моусеа Мурїна.	9	Горгоїа.
Ч.	29	* Усекнов: Іоан: Кр:	10	Нїкол: Тол:
П.	30	Алексе: и Іоан: Пат:	11	Еміліана.
С.	31	Чест: полса Богор:	12	Товїи.

СЕНТЕМВРІЙ имѣеть 30 дней.

И.	1	Сумеона и Марѳы.	15	Маврїкіа.
И.	2	Мамаи. и Иоан. Пат.	14	Воздвигъ: Т
В.	3	Анѳимъ и Феоктїст.	15	Шкодима: С
С.	4	Вавулы Ел: и Моус.	16	Лудмїлы.
Ч.	5	Захарїи пр: и Елце:	17	Ламберта.
П.	6	Еудокеїа мучен:	18	Ѳомы: ап:
С.	7	Созонта мучен:	19	Констан:
И.	8	* Рождество Богов:	20	Еустаѳїа.
П.	9	Іоакїма и Анны.	21	Матѳ: ап:
В.	10	Минодор: и Митр:	22	Маурїкіа. Ѳ
С.	11	Ѳеодоры Алексан:	23	Ѳеклы.
Ч.	12	Аутонома свдцес:	24	Герарда.
П.	13	Корнїліа сотника.	25	Клеофы.
С.	14	* Воздвигъ: чест: крес:	26	Густїны.
И.	15	Шкїты великом: ALNA	27	Космы.
И.	16	Евфїмїи великом: ТЕКА	28	Вещес: Кр:
В.	17	Софїи и ста: CORE	29	Мїхаїла.
С.	18	Елменїа Ел: Горт:	30	Героѳїма: С
И.	19	Трофїма и Сават:	1	ОКТОМ. Рем:
П.	20	Еустаѳїа великом:	2	Леодегард.
С.	21	Кодрата Апостол:	3	Кандїда.
И.	22	Фоки и прор: Іоны.	4	Франц: Сер:
И.	23	Зачатїе Іоан: Крес:	5	Илацїда.
В.	24	Ѳекл: и Сум: К: Сер:	6	Бруна.
С.	25	Евѳросїнїи Прен:	7	Густїны. О
Ч.	26	Престав: Евг: Іоан:	8	Брїгїтты.
П.	27	Калїстрата муч:	9	Дїонусїа.
С.	28	Харїтона Препод:	10	Фран: Бор:
И.	29	Курїака отшел:	11	Емїліана.
И.	30	Грїгор: въ Армен:	12	Максїмїа.

ОКТОБРІЙ пам'ять 31 день

В.	1	Покровъ Богородицы.	13	Коломани:	
С.	2	Квириана и Іустин:	14	Каліста.	С
Ч.	3	Діонісія Арсепар:	15	Өерезин.	
П.	4	Іероө: и Стеф: Щид.	16	Галла	
С.	5	Харітіны мучениц.	17	Хедвігн.	
П.	6	Өомы Апостола.	18	Луки Евар:	
П.	7	Сергія и Вакха.	19	Фердіанд.	
В.	8	Педаггн и Тапсін.	20	Феліціана.	
С.	9	Іак: ап: и Стеф: Д:	21	Уршулы.	
Ч.	10	Еулампа мучен:	22	Кордулы.	Ө
П.	11	Філіппа апост:	23	Іоанна К:	
С.	12	Прова Тараха муч:	24	Рафаила.	
П.	13	Карпа и Папулы.	25	Хрусанө:	
П.	14	* Преподов: Параск:	26	Димитрія.	
В.	15	Евөімія и Лукіана.	27	Савіны.	
С.	16	Доггіна мученик:	28	Сум: и Іуд:	
Ч.	17	Осін пророка.	29	Зиновія.	О
П.	18	Луки Евангел:	30	Клаудіа.	
С.	19	Іонля пророка.	31	Волфганг:	
П.	20	Артемія великм:	1	* НОЕМ. Вс: Св:	
П.	21	Іларіона препод:	2	Всехъ душ:	
В.	22	Аверкія Ел: Іерар:	3	Хуберта.	
С.	23	Іакова брата Гос:	4	Карола Бор:	
Ч.	24	Ареөы мученика.	5	Емеріка,	О
П.	25	Маркіана и Март:	6	Леопарда.	
С.	26	* Димитрія Великм.	7	Енгелберт:	
П.	27	Нестора муч:	8	Готтөр:	
П.	28	Теренція, Арс: А:	9	Өеодора.	
В.	29	Анастасін мучен:	10	Тріфона.	
С.	30	Зинов: и Милут: К:	11	Март: Ел:	
Ч.	31	Стахіа и Амліа.	12	Еміліана.	

НОЕМВРІЙ имѣеть 30 дней.

П.	1	Космы и Даміана.	13	Станислав.	С
В.	2	Акгидина и Пигас.	14	Серафим:	П
С.	3	Акепсімы и Іосіфа.	15	Леополда.	Я
Ч.	4	Преп. Іоаннік. Вел.	16	Едмунда.	О
П.	5	Галактіона и Епіс.	17	Григоріа.	Р
С.	6	Павла Архіеп. К.	18	Евгеніа.	П
П.	7	33. мучен. въ Мел.	19	Елісавет:	О
П.	8	* Міхаїла Архістр.	20	Фелікса.	Ө
В.	9	Онисіфора и Порф.	21	Вход: Бог:	П
С.	10	Ераста и Олгма.	22	Цецілія.	Я
Ч.	11	Мишы и Стеф. Деч.	23	Климента.	О
П.	12	Іоанна милостиваго.	24	Іоанна Зла:	Р
С.	13	Іоанна Златоуста.	25	Екатер:	П
П.	14	Філіппа ап. и Пок.	26	Конрада.	О
П.	15	Гуріа, постъ Хр.	27	Віргіліа.	П
В.	16	Матѳеа Ап. Плагг.	28	Сосѳена.	О
С.	17	Григоріа Еп. Неоксс.	29	Сатурна.	Р
Ч.	18	Платона и Романа.	30	Андр: Антѳ:	О
П.	19	Авдіа пророка.	1	ДЕК: Еліг:	Р
С.	20	Григоріа Декапол.	2	Бібіаншы.	П
П.	21	* Входъ Богородицы.	3	Франц: Кса:	О
П.	22	Філімона апостола.	4	Варвары.	П
В.	23	Амфілох. Еп. Іконій.	5	Саввы.	Ө
С.	24	Екатерины великм.	6	Ніколаа.	Я
Ч.	25	Климента Папы Р.	7	Амвросіа.	О
П.	26	Алуція Столпника.	8	* Зап: Бог:	Р
С.	27	Іакова Персѳанна.	9	Леокадіа.	П
П.	28	Стефана Поваго.	10	Іудіѳы.	О
П.	29	Парамона мученика.	11	Дамаса.	П
В.	30	Андреа первоизваца.	12	Максента.	С

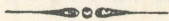
ДЕКЕМВРІЙ имѣеть 31 день.

Н.	1	Шаума пророка.	13	Луціи.
П.	2	Аввакума и Урош.	14	Шикасія.
В.	3	Софонія прор.	15	Иринеа.
С.	4	Барвария великмч.	16	Егсевія.
Ч.	5	Саввы освященаго.	17	Дазаря.
П.	6	* Свѣтлаго Николая.	18	Граціана.
С.	7	Амвросіа Еп. Мед.	19	Немесія.
Н.	8	Патапіа Препод.	20	Амон: Θ
П.	9	Зачатіе Богород.	21	Θомы ап:
В.	10	Ермогена и Іоан. Д.	22	Зенона.
С.	11	Данила столпника.	23	Вікторіи.
Ч.	12	Спурідона Еп. Тр.	24	Адама Евы.
П.	13	Евстрат. и Луксен.	25	* Роджд: Христ.
С.	14	Θурса, Левкіа и Ф.	26	* Стефана.
П.	15	Елѣѣер. свѣщенн.	27	Іоан. Есагг.
П.	16	Аггеа пророка	28	Нев. млад.
В.	17	Данила пророка.	29	Θомы.
С.	18	Севастіана муч.	30	Давіда кр.
Ч.	19	Воинѣатіа муч.	31	Силвестра.
П.	20	Ігнатіа Богоносца.	1	* ІАН. Пново Л.
С.	21	Іуліаніи мучениц.	2	Макарія.
П.	22	Анастасіи великм.	3	Геновевы.
Н.	23	10 муч. въ Критѣ.	4	Тита.
В.	24	Еггевіи мучениц.	5	Гелесѣора.
С.	25	* Родждество Христ.	6	* Ш. Краля.
Ч.	26	* Соборъ Богородиц.	7	Ісідора.
П.	27	* Стефана Архідиа.	8	Северіана.
С.	28	Дву тму мучен.	9	Марцелл.
Н.	29	14 тысячъ млад.	10	Павла пус.
П.	30	Ангеліи мучениц.	11	Хугіна.
В.	31	Меланіи препод.	12	Ерисста.

КАЛЕНДАРСКО ПОГЛѢАНЪ

о години 1855.

О Зимѣ.

Зима є юшти 1854 године 10-га Декемврія настала, кад є суице у знак небеснога ярца ушло, и дан найкраћи поснаб, а ноћ найдужа, и траяће до 9-га Марта ове године. Ова годишня четврт с почетка биће хладна и снїєжна, а послѣ шога кишовита, и премѣдлива.

О Пролѣтѣ.

Пролѣте почетиће 9-га Марта, кад суице у знак небеснога овна уђе, и први пунт ове године дан и ноћ изѣдначи. Оно ће с почетка бити влажно, а за шїем сушно и умьрено.

О ЛѢТУ.

Лѣто ће 9-га Юнія почети, кад сунце дође у знак небеснога рака, и постане дан најдужи, а ноћ најкраћа. Оно ће бити у почетку умѣрено, попом запарно, а на краю опет умѣрено. Ечма и овса неће бити много ове године, а сіена, ако се ливаде усчуваю, биће прилично доста.

О ЄСЕНИ.

Єсен почињ се 11-га Септемвриј, кад сунце присеіе у знак небесни терезія, и други пути ове године дан и ноћ изјдначи се. Ова ће ссен бити пріятна, и што буде врућине, вѣтриће се с кишницом кад и кад разблажити. Трешије, ораси и шљиве родиће добро, а крушке и лбуке у средно руку. Треба се надати на доста и на добра вина.

Ове године многи ће од главоболѣ, кашля и кіявице напастиши се.

О МЪСЕЧНИЄМА МІЄНАМА.

Јануари.

Пути мѣсец 2-га у 1 сахат 3 мин. пос. п С почетка дажд, а поствѣ вѣтар и сніег.

Последня четврци 9-га у 10 сах. 34 мин.
посл. п. Киша са снігом.

Нови мѣсец 17-га у 7 сах. 45 мин. пр. п.
Яка зима.

Прва четврци 24-га у 4 сах. 56 мин. посл.
п. Зима и сніг.

Пунн мѣсец 31-га у 2 сах. 7 мин. пр. п.
Яка зима и киша.

Ф е в р у а р и .

Последня четврци 8-га у 11 сах. 18 мин.
пр. п. Хладно врѣме и сніг.

Нови мѣсец 15-га у 8 сах. 29 мин. посл.
п. Вѣшар и киша.

Прва четврци 23-га у 5 сах. 30 мин. пр.
п. Хладно врѣме и вѣшар.

М а р т .

Пунн мѣсец 2-га у 2 сах. 41 мин. посл.
п. Врѣме непосполно и хладно.

Последня четврци 9-га у 11 сах. 52 мин.
посл. п. Врѣме хладно и сушижица.

Нови мѣсец 17-га у 9 сах. 3 мин. пр. п.
Врѣме чисно и вѣшар як.

Прва четврци 24-га у 6 сах. 14 мин. посл.
п. Врѣме кишовито и мехко.

Априлијет

Пуни мѣсец 1-га у 3 сах. 25 мин. пр. п.
Лісно и чисто вриеме.

Послѣдня четврѣт 8-га у 0 сах. 36 мин.
посл. п. Киша и вѣтар.

Нови мѣсец 15-га у 9 сах. 47 мин. посл.
п. Чисто и благо вриеме.

Прва четврѣт 23-га у 6 сах. 58 мин. пр.
п. Вриеме као и у пређашњој четврѣти.

Пуни мѣсец 30-га у 4 сах. 9 мин. посл.
п. Сухо и вѣтар.

NACIONALNA М а и.
BIBLIOTEKA

Послѣдня четврѣт 8-га у 1 сах. 20 мин.
пр. п. С поченка облачно, а послѣ киша.

Нови мѣсец 15-га у 10 сах. 31 мин. пр. п.
Вриеме кишовито и невољно.

Прва четврѣт 22-га у 7 сах. 42 мин. посл.
п. Хладно и шкодљиво вриеме.

Пуни мѣсец 30-га у 4 сах. 53 мин. пр. п.
Вриеме облачно с ромниљѣм кише.

Ю н и.

Послѣдня четврѣт 6-га у 2 сах. 4 мин.

посл. п. С почетка тепло, а послѣ кишовно-но вріеме.

Нови мѣсец 14-га у 11 сах. 15 мин. посл. п. Вріеме ведро и вруће.

Прва четвррт 21-га у 8 сах. 26 мин. пр. п. Чисто и повољно вріеме.

Пуни мѣсец 28-га у 5 сах. 37 мин. посл. п. Вріеме с почетка тепло, а послѣ мала киша.

Ю л и.

Послѣдня четвррт 6-га у 2 сах. 48 мин. пр. п. Вріеме лісно и тепло.

Нови мѣсец 13-га у 11 сах. 59 мин. пр. п. Вріеме с почетка тепло а послѣ вѣтар.

Прва четвррт 20-га у 9 сах. 0 мин. п. п. Вріеме запарно.

Пуни мѣсец 28-га у 6 сах. 11 мин. пр. п. Мада киша.

А в г у с т.

Послѣдня четвррт 4-га у 3 сах. 22 мин. п. п. Вріеме кишовно и грмљавна.

Нови мѣсец 12-га у 0 сах. 33 мин. пр. п. С почетка облачно и киша, а послѣ чисто вріеме.

Прва четвртин 19-га у 9 сах. мин. 41 пр.
п. Вріємо хладно и кишовишно.

Пуни мѣсец 26-га у 6 сах. 55 мин. п. п.
Врієме умѣрено.

С Е Н Т Е М В Р И Н .

Последня четвртин 3-га у 4 сах. 6 мин.
пр. п. Врієме чисто и лієпо.

Нови мѣсец 10-га у 1 сах. 17 мин. п. п.
Врієме умѣрено.

Прва четвртин 1-га у 10 сах. 28 мин.
п. п. Врієме облачно и кишовишно.

Пуни мѣсец 25-га у 7 сах. 39 мин. пр. п.
Дано поноћ а ноћу похладно врієме.

О К Т О Б Р И Н .

Последня четвртин 2-га у 4 сах. 50 мин.
п. п. С поченка ведро а на краю кишовишно
врієме.

Нови мѣсец 10-га у 2 сах. 1 мин. пр. п.
Врієме непостояно.

Прва четвртин 17-га у 11 сах. 22 мин.
пр. п. прихладно и смутно врієме.

Пуни мѣсец 24-га у 8 сах. 33 мин. п. п.
Хладно и чисто врієме.

П о с м в р и.

Послѣдня четврѣт 1-га у 5 сах. 44 мин.
пр. п. Из почепка киша, а попом снѣг.

Нови мѣсец 8-га у 2 сах. 55 мин. пр. п.
С почепка киша, а послѣ мраз.

Прва четврѣт 16-га у 0 сах. 6 мин. пр. п.
Ютром хладно, а даню пропло.

Пуни мѣсец 23-га у 9 сах. 17 мин. пр. п.
Вѣлница.

Послѣдня четврѣт 30-га у 6 сах. 28 мин.
п. п. Из почепка ведрина, а за пісм снѣг.

BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
ДЕКЕМВРИ
CRNOJEVIĆ

Нови мѣсец 8-га у 3 сах. 39 мин. пр. п.
Јка зима и снѣг.

Прва четврѣт 16-га у 0 сах. 28 мин.
пр. п. Све вѣhma зимнѣ вріеме.

Пуни мѣсец 23-га у 5 сах. 31 мин. п. п.
Зима и снѣг велик.

Послѣдня четврѣт 29-га у 1 сах. 57 мин.
Чисто, по врто хладно вріеме.

ПОМРАЧЕНЯ СУНЦА И МЪСЕЦА.

Ове године биће два помраченя Сунца и едно Мъсеца:

1-во, помраченъ Сунца биће 15 Маја у едан сах. и по п. п., и виђеће се у јужной Европи, Азији и Африки.

2-го, помраченъ Мъсеца биће 29 Маја у 12 сах. ноћу.

3-е, помраченъ Сунца биће 8-га Ноемврија у 11 сах. у јутру, и виђеће се онако, као и оно 15 Маја.

NACIONALNA BIBLIOTEKA
Компта 1855

CRNE GORE ĐURĐE

Тако названа Халејска Комета показаће се на востоку у срједи Августа, и биће од земљ удаљна 40,000,000 миля, 1-г пак Септемврија 20 мил. миля, а 1-га Октомврија биће само 6 мил. миля, и пад ће се у својој цјелој лъпоти показати; а по том ће почети несталати, тако да ће до свршетка године опет 40 мил. миля далеко бити. Она непа повратиће се и у срједи Фебруарија 1856 год., и биће опет 25 мил. миля близу, а кад с ту нестане, неће се показати више за 76 год. и с до 1912 год.

РОДОСЛОВІЄ

САДАЩИЪИ У ЕВРОПИ ЦАРСТВА И КРАЛѢВСТВА.

ЦАРСТВА

РУСІЯ.

(Православне вѣре).

БІБЛІОТЕКА

НИКОЛАЙ ПАВЛОВИЧЪ ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІИ, РОДИО СЕ 1796 ГОДИНЕ 25 ЮНІА, А СТУПИО НА ПРЕСТОЛ 1825 ГОД. 19 ПОСМВРІА.

АЛЕКСАНДРА ТЕОДОРОВНА ИМПЕРАТРИЦА ВСЕРОССИЙСКАЯ, КЪИИ КРАЛЯ ПРАЙСКОГА, РОЂЕНА 1798 ГОД. 1 ЮЛІА; ВЪИЧАЛА СЕ С ИМПЕРАТОРОМЪ НИКОЛАЕМЪ 1817 ГОДИНЕ 1 ЮЛІА.

АЛЕКСАНДРЪ НИКОЛАЕВИЧЪ ЦЕСАРЕВИЧЪ, НАСЛѢДНИКЪ И ВЕЛИКІИ КНЯЗЬ, РОЂЕН 1818 ГОД. 17 АПРІЛІА.

А У С Т Р И Я.

(Римо-Католическе вѣре).

ФРАНЦ I. Император Аустриски, рођен 31-га Јануарја 1768 год., а ступио на престола 18-га Февруарја 1792 године.

КАРОЛИНА АУГУСТА Императрица, Принцеза Баварска, рођена 27 Јануарја 1792 год., а удала се за Цара Франца 29 Октомврија 1816 год.

ФЕРДИНАНД, КАРЛ ЛЕОПОЛД ИОСИФ, Наслѣдник Царства и вѣнчани Крале Маџарски, родио се 7 Априлија 1793 године.

МАРИЈА АННА, Принцеза Сардинска, рођена 7 Септемврија 1803 године, а удала се за Фердинанда Наслѣдника Царства 16 Септемврија 1830 године.

Т У Р С К А.

(Мухамеданскога закона).

СУЛТАН МАХМУД II, рођен 8 Јулија 1785 год., а ступио на престола 16 Јулија 1808 године.

СУЛТАН АБДУЛ-МЕЏИД, Наслѣдник, рођен 8 Февруарја 1823 године.

К Р А Л Ъ В С Т В А.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ.

(Реформатског закона).

Вилхелм IV, Краль Инглески и Хановерански, рођ. 31 Јулія 1765 год.; спупіо у брак 29 Јун. 1818 с Аделхайдом, Принцезом Саксен-Майнингенском, рођ. 1 Августа 1792 год.; а влада престолом од 16 Јулія 1830 год.

Александрина Викторія, Наслѣдница престола, рођ. 12 Маја 1819 год., кћи покойнога Херцеза Кеитскога, брата Кралѣвога.

Ф Р А Ц У С К А.

(Католическога закона).

Лудвиг Филип I, Краль Француски, Херцег Орлеански, рођ. 24 Септ. 1773; ожени 3 Нов. 1809 год. за Марию Амалію, Принцезу Неаполитанску, рођ. 14 Априля 1782; а управља Кралѣвством од 28 Јулія 1830 год.

Фердинанд Филип, Наслѣдник и Херцег Орлеански рођ. 22 Августа 1810 год.

П Р А Й С К А.

(Реформапског закона).

Фридрих Вилхелм III, Краљ Прайски, рођен 22 Јулія 1797 год.; оженън по други пут 28 Окп. 1824 год., за Аугусту Принцезу Лигницку, рођ. 18 Авг. 1800 год.; а управља од 4 Ноемвриа 1797 год.

Фридрих Вилхелм, Наслѣдник, рођ. 3 Окп. 1795 год., а оженън 17 Ноемвр. 1823 за Елисавету Луизу, Принцезу Баварску, рођ. 1 Ноемвр. 1801 год.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
Ш П А Н И Ј А.
CRNE GORE ĐURĐE

(Католичкога закона).

Краљица Изабелла II, под управом своје матере.

З В Е Ц И Ј А и Н О Р В Е Г И Ј А.

(Лутеранског закона).

Крал XIV Јоан, Краљ од Звечије и Норвегије, рођ. 14 Јануарија 1764 год.; оженън 4 Авг. 1798 за Бернардину Евгенију, рођ. 26 Окп. 1781 год.; а влада Краљевством од 24 Окшвр. 1810 год.

Госиф Франц Оскар, Наслѣдник, рођен 22 Јуни 1799 год.; а вѣнчао се 7 Јуни 1823 е Јосифином, Принцезом Лаихшенбергском.

Д А Н И Ј А.

(Лутеранског закона).

Фридрих VI, Краљ Дански, рођ. 16 Јан. 1768 год.; оженіо се 19 Јули 1790 год. за Марию Софию Фридрику, Принц. Хесен-Касселску, рођ. 16 Окт. 1767 год.; а спунио на престола 1 Марта 1808 год.

Каролина, Наслѣдница, рођ. 16 Окт. 1793 год., удапа за Фридриха Фердинанда, Принца Данског.

П О Р Т У Г А Л И Ј А.

(Кат. закона).

Марія II да Глорія, Краљица Португалска и Алгарвска, рођ. 23 Марта 1819 год.; а спунила на престола 20 Априла 1826 год.

С А Р Д Е Н Ј А.

(Кат. закона).

Карл Алберт, Краљ Сарденски, рођ. 20 Септ. 1798 год.; оженіи 18 Септ. 1817 год.

за Терезію, Принцезу Тосканску; влада на престоу од 15 Апр. 1831 год.

Виктор Емануел. Наслѣдник, рођен 2 Марта 1820 год.

НЕАПОЛЬ и СИЦИЛІЯ.

(Каш. закона).

Фердинанд II, Краљ Неаполитански, рођ 31 Децемврія 1809 године; оженъ 9 Ноемврія 1832 године за Марию Христини, Принцезу Сарденьску, рођ. 2 Ноемврія 1812; а влада престолом од 27 Октомврія 1830 год.

БАВАРИЈА.

(Каш. Закона).

Карл Лудвиг Август, Краљ Баварски, рођен 13 Августа 1786 год.; оженъ 30 Септемврія 1810 год. за Терезію Шарлоту Луизу, Принцезу Саксен-Алтенбургску, рођ. 26 Юнія 1792 год.; а сво на Краљѣвство 1 Октомвр. 1825 год.

Максимилиан Јосиф, Наслѣдник, рођен 16 Ноемврія 1811 године.

В И Р Т Е Н Б Е Р Г.

(Лутер. закона).

Фридрих Вилхелм II, Краль Виртембергски, рођ. 15 Септемвриа 1781 године; но други пун оженъи 4 Априлиа 1820 године за Паулину, Принцезу Виртембергску, рођ. 23 Августа 1800 год.; а влада Кральвством од 18 Октомвриа 1816 год.

Карл Фридрих Александер, Наслѣдник, рођен 24 Февруариа 1823 године.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
САКСОНИЈА.
CRNE GORE ĐURĐE

(Кап. закона).

Антон Клемент, Краль Саксонски, рођ. 15 Декемвриа 1755 године, удов; а ступио на престола 23 Априлиа 1827 године.

Фридрих Август, Наслѣдник, рођен 6 Маиа 1797 год.; оженъи други пун 12 Априлиа 1833 год. за Марию, Принцезу Баварску; а 18 Септ. 1830 год. наименован за спомоћника у Кральвану.

ХОЛАНДИЯ.

(Реформац. закона).

Вилхелм I Фридрих, Краль Холандски, Принц Орански, рођен 12 Августа 1772 год. оженън 19 Септемвриа 1791 год. за Фридрику Луизу Вилхелмину, Принцезу Прайску, рођ. 6 Ноемвриа 1774 године; а влада од 3 Марта 1815 године.

Вилхелм Фридрих Георг Лудвиг, Наслѣдник и Принц Орански, рођ. 24 Ноемвриа 1792 године; оженіо се 9 Февруаріа 1816 год. за АННУ ПАВЛОВНУ, Велику Княгиню Російскую рођ. 7 Январіа 1795 год.

БЕЛГИЯ.

(Реформац. закона).

Леополд I, Краль Белгиски, Принц Кобургски, рођ. 4 Декемвриа 1790 године; оженън 28 Юліа 1831 године за Луизу Марию, Принцезу Орлеанску, најстарію кћер Краля Францускога; а влада од 15 юліа 1831 год.

Леополд, Наслѣдник, рођен 12 Юліа 1833 године

ГРЕЦІЯ.

(Кат. закона).

Ото Фридрих Лудвиг, Краль Грчки,
рођен 20 Маја 1815 године; а влада од 25
Априлія 1832 год.

ПАПИНА ДРЖАВА.

(Кат. закона).

Грегори XVI (пріе зван Мауро Капелла-
ри) Папа, рођен 6 Септемврія 1765 године;
а за Папу изабран 21 Јануарія 1831 године.

BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

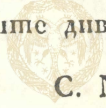

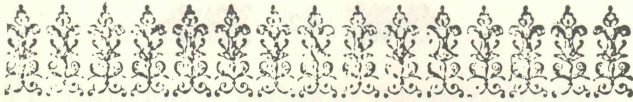
Чарна-Горо, пресвепинѣ Србске,
Найдраже ли што бит' може смршну,
Благочестя, и юнаштва славе,
Собствености, и слободе общје
Завѣтрило, и храниште дивно.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA

CRNE GORE ĐURĐE

CRNOJEVIĆ

 С. Милутиновић.

I.

КРАТКИ ПОГЛЕД

на

ГЕОГРАФИЧЕСКО-СТАТИСТИЧЕСКО ОПИСАНИЕ ЦРНЕ ГОРЕ.

1. ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА.

Садашня Црна гора граничи од сѣвера и запада с Херцеговином, од истока с Турском Албаниом, а од юга с Аусприском Албаниом.

Величину њѣну не можемо сад точно знати колика є, но вѣроятно имаѣе у себи више од 200 квадр. миля.

2. РАЗДѢЛЕНІЄ ЗЕМЛѢ.

Црна гора раздѣлює се на 8 окружія, од коіє четири Нахіє, а друга четири Брда зову се. Нахіє есу слѣдуюће:

I. Капунска Нахія, кою од 1700 год., од времена Владике Данила Петровића, треба сматрати са свієм за независиму од Турскога Царства. У овой Нахіи има девет племена (Кнежина), наиме: Цешињв, Нѣгуши, Њеклићи, Бѣлице, Цуце, Озринићи, Комани, Загарач, и Пѣшивци.

II. Вієчка Нахія, коя се од Турске владе одбила и с Капунском, као и слѣдуюће при 1796 год. послѣдни пут соединила, и раздѣлює се на овіє пеп племена: Грађани, Любопинь, Цеклин, Доброско-Село, Косієри.

III. Лѣшанска Нахія, с племенама: Дражовина, Градац, Буронь.

IV. Црничка Нахія, у коіой су племена: Болъвићи, Лимјани, Глухи-до, Брчеле, Дупило, Сотонићи, Подгор.

А Брда ово су:

V. Бѣлопавлићи, са племенама: Пешушиновићи, Павковићи, Вражегрмци.

- VI. Пипери, у којима су племена: Црнци, Стієна, Ђурковић.
- VII. Морача, са племенама: Дойня-Морача, Горня-Морача и Ровци.
- VIII. Кучи, кои су тек 1831 године к осталој Црној гори новоприбављени, и ово су им племена: Дрекаловићи, Братоножићи, Васоевићи, Орахово и Запљбач. У овом последњом све сами римокаполицци Албанезскога езика живе.

3. ПОВРШІЄ и КЛИМАТ.

Црна гора много је брдовита, а Катунска Нахија готово баг сва, пак и то је нагомилана све с превеликіма голима стієнама кое се овђе Крши зову. Но има и ліспіє поля и ливада, као у Бѣлопавлићима, у Рієчкој, Лъшанској и Црничкој Нахији, а шако исто доста прилично има и шума.

Воздух је вообщіє у Црној гори здрав, а климат не єднак: по свієма Брдіма, осим Бѣлопавлића, као и по Катунској Нахији доста оштар, а у Црничкој, Лъшанској и Рієчкој Нахији благ и пріятан, и скоро Приморскоме равани.

4. ПРОИЗВОДИ.

По свой Црној гори, негђе болъ негђе горе, може рађати свакојко жито, но будући да најболъ кукуруз рађа, за по нѣга највише и сјо, и може га на добриема годинама за сву Црну гору родити. Такођер сјо понешто и пшенице, ражи, ечма, овса и крупника. Особито се сада по Црној гори умложио крумпир, овђе Крш о л а названи, кога е покойни Мишпрополиш Пешар Пешровић јошии 1780 год. најпрви донио и показао како шреба око нѣга радити. Овај и у најрђавијем годинама добро роди, ни кадар е сачувати народ од велике глади. Тако исто по Брдима и по Капунској нахији рађа добро и главати купус, а у оспалијема нахијама и зелени, названи Р а ш т а н, а сје се и друго поврће, као пасуљ, грашак и сочиво. За модре и црвене паплицане, како гођ и за карфиол и келерабу овамо се и незна. — У Бѣлопавлићима, Црничкој, Ріечкој и Љшанској Нахији и воћа има доста, као: ябука, крушака, понешто и шљива, дуня (гуня), ораха, љшника и дудова. Штета што се мало ради око свиленіе буба! Вина неможе више родити, него колико е доста за осам мѣсеци, и да ніе су Црно-

горци, као што су превећма умѣрени у пићу, не би га доста било ни за чепири мјесеца. — Коня мало има у Црној гори, но највише мазги. — Волова и крава по Брдима и Капунској Нахији има по нешто, а особито доста оваца и коза, за то је Црна гора изобилна сиром, маслом и скорупом. И риба се многа лови и највише у Блашу (Скадарском езеру) и по разна: пастрва, егуља, крап, (шаран), скобаль, укљеве и пр. — Пчела пакотер има по Црној гори, и ако не много. Минералне производа нема никакве.

5. ПЛАНИНЕ.

Највише су планине у Црној гори, у Кучима: Кучки Ком, кои діели Куче од Албаније Турске; у Капунској Нахији: Ловћен, Шшировник, Гарач, Пустини Лисац; у Ріечкој Нахији: Добрштик; а у Црничкој Сушорман.

6. ВОДЕ.

Ріеке у Црној гори ово су: Црноелића ріека, по староме Обод, кој извире испод Цеклинске горе и упада у езеро Скадарско; Црница, у врх поља Црничкога извире, и куд

и прва ушће; Зета извире испод Острога планине под селом Повіом, и ушће у Морачу; а Морача излази у горњој Морачи и код Подгорице прима Зету, и салиевасе такођер у речено езеро. — Извора по Црној гори има неколико и врло су здрави, и цвличелни. За подкрѣпленіе овога навеспићу едан догађај, кои се за моје дана случіо. Александер Феод. фон Рейц, професор Дерпскога Универзитета, коме е за при године било грло замукло, и неби ли му се повратило ишао е по Италији и најздравіе воде за луду піо — дође год. 1832, уз Пешков-посп, у Црну гору, да и у нѣој срећу покуша; и доиста посла чепири даиа піюћи овамо воду почне говорити све яснје и яснје, тако да му се у врло крапко врјеме са свіем повратила пређашня ясност гласа.

7. ПУТОВИ.

Два су главна пута у Црној гори; први и главнији води од Кошора преко Њгуша, Цепина, Добрскога-села и Цеклина на Црносвића ріеку; а други, разстављајући се с првіем од Њгуша, иде преко Њеклића, Бълица, Кчева и Пъшиваца у Никшиће; но тако су и едан

и други на млогома мѣстима рђави и спрмениши, да едва конь наповарен преко њи може ходиши, и зато се гоново сва ирговина на мазгама и женскиѣм плѣћима преноси. Остали пак пупови, кои воде кроз Црну гору, изузимајући оне преко Бьдопавлићскіе и Црничкіе поля, ніе су нишипа друго по спазе преко крша, по коіема се, разма у опаницима едва и с муком прелази.

Мармонн е предлагао Црногорцима да он та свое иршовке од Котора до Никшића оправн пуп, по коме би каруце могле ходити; ал хшнродосѣпљиви Црногорци домислили су се њговоме лукавome намѣренію — њи покориши моћн, а пак њук на доброти срца захвале, а пуп остане по староме — рђав за пупшика Црногорца, ал и неприашелю не пролазан.

8. ЖИТЕЛЪИ.

Црногорци су Славено-Србскога кољна као и Херцеговци и Бошняци, и прозвали су се тиѣм именом као и ови од мѣста у коему живе. Старосѣдјочкіе фамилія, кое су у вріеме Краљва и Царева нашіе живиле нейма ин сада, него су све населіне од послѣ паденія под Турску владу Србіе, Босне и Херцеговине, а сзик

е све едан што и Херцеговачки е врло малом и гошво непримљнмом разликмом, и манѣ е од овога испоганѣи Турскиема рјечма. — Число лштелея излази на 100,000, од које може 15,000 изаћи прошив непријателея. Природом упврђена земља и опечестволюбје Црногораца кадра су вазда непријателю одупрјети се.

9. ВЪРА.

Црногорци су сви православнога воспочнога исповѣданја, и доспа су побожни, но и јошпи би много више и бољѣ били, кад би свешшнество мирско учение било, ер, што вели неки славни списатељ, докле не свешшнество доволно научено и воспишано, докле морална народа нечини доцеша уснѣха; ползе и ушѣхе домаће не познаше су и неуважене; земљдѣлје неиде напред; закони су залуд и гошво ништа незначе. Царох научени и морални могао би биши у селу шупор, опец, успановиштелея, судја народа, орган државе. Ал одкуда ће се имати шакови свешшеници, ће не било явнје заведеија? Пак баш да су и ова, пребало би опец поповима даши начин да несу, као сада што су принуђени ораши, копати, шрговати и као други просши люди еднако одисло носити.

10. ТРГОВИНА.

Находећи се Црногорци у непрестане раплове заплетени с пограничніема Турцима, не могу важну какву трговину ни водити, него понайвише своје производе у Котор и у Будву продају Приморцима, а од овиє опет купую што є за Црну гору нужно. Я не би могао на вѣрно казати кои єдни од другіє, Црногорци од Примораца или ови од оніє, већу нужду имаю; то знам добро да Црногорци, кад би с Турцима у миру били, могли би живѣти бєз Примораца, а ови без њи — с великом љуком. — Црногорци продаю у Приморѣ жито, купус главани, крумпир, многи сир, масло, яя, лепућа, вуну, кожу овчию и много сухога мяса, познашого под именовом Каспрандине, коя се у Триєсту и Венециі добро плаћа. Такођер иде у Приморѣ и многа риба, особито Скуранце (сухе уклѣве), и ове се по Италиі разносе и добро продаю. — Црногорцы пак од Примораца купую вина, ракіє, соли, зешпила и нешто мало мануфактура. Износ праха и олова за Црну гору забранѣн є, а ова управ запрека могла би принудити Црногорце да почну и сами прах направляти,

као што га већ Ровчани по мало и направ-
ваљу. Нужда с маћи извѣштєня.

11. НАУКЕ И ЗАНАТИ.

У Црной гори од давниє времена нє било
никаквиє школа, у коима би се младеж могла
учити и воспитавати, него кои су кћели да
приме на себе свештенически чин, ишли су
у кои манастир и код калуђера причавали
се мало читати и писати, а поповски сино-
ви учили су код своїе оца, за то е већ и
постало обичаєм, да едан од поповіє синова
ако и има мора бити поп.

Сад е Високопреосвещени Господин Пе-
тар Петровић Снѣгош, Владика и
Господар Црногорски, завео на Цетино
єдну малу школу, у којој се из разніє окружія
до 30 ђака у читаню, писаню, рачунаню,
Свештеној Историји и Србској Грама-
тици обучаваю. Боже дай да се и по свиєма
окружіяма јоши барем по єдна школа заведе
за ученъ и воспитаніє ђецє, те би онда дру-
гољчїє свиєт судіо о Црногорцима, а и они
би сами себе болъ познали, и неби презирали,
као данас што презиру запацїю, ерь у Цр-
ной гори ако кос мучко пис, кажу: „ради

женски поса“, а кои куе, тога зову цигани-
номъ ако и не циганин. Шпа више и самога
њима најнужднѣга пуфекцію по прѣско гле-
даю. Из тог узрока мало се и налази Црно-
гораца занатлія, но највише страноземци
занатпима се занимаю.

12. УПРАВЛЕНІЕ.

У Црної гори управленіе ест Духовно-
Войничко. Найстаріе лице, Господар, у ко-
га е пуна власт ест, Владыка, с прибавком
свени. Од недавног времена посшављн е ве-
лики суд под именов: Цравителспвующи
Сенаш, у коме засѣдаю дванаест сенатора,
и мали суд с названіем: Гвардія. У свакој
Нахн и Брдима има Гвардія, коя мапъ распре
сама умируе, а веће представляю се Сенату,
ђе се са согласіем Господара конче. У одсу-
ди на смрпн Владыка не дае свога гласа.

13. ЗАКОНИ.

У Црної гори нейма никаквіе положи-
телніе закона; стари обичаи замъною ии. По-
койни Мисрополип Петар Петровић год.
1796 написао е едан мали на обичайма осно-

вани Законик, кога е народ единогласно на обштем сабору одобрио, и са заклепвом поржеспвенно примю, по коме се и данас с неком малом измѣном Сенап влада. Овај е Законик написан по оном канону: Закопе преба принаравляши народима, а не народе законима.

Даби и други Србљи могли знаши како се у Црној гори казни онај кои другога обезчести, преписају овђе из испога Законика

ОСМИ ЧЛЕН.

„Ако пак удари кои брапа Црногорца ногом или камишем, такви да плапи за они ударац цекинах педесет а глобе Црногорцима цекинах педесет. Ако ли га они убје пошто буде ударен, за пѣга да поговора нје колико ни за лупежа *) кои у крају погине.“

14. КАРАКТЕР НАРОДА.

Храбри и мужествени Црногорци у дому су своје мирни и спокойни, спрема ипуђина по простоме учпиви и снисходителни а са својема дружељубни; но кад их ко раздражи

*) Лупеж овђе а у Сріему допов.

срдши, а кад уврједи освеполубиви преко мѣре. И послѣ сто година родбина убиѣнога освепиће крв за крв. Освета е код њи управ корѣи свіе зада, коя се међу њима догађаю, и препрека е свакоме поредку суда; ер е ед-ног убиѣнога, свепећи едан другога, може 20 глава за годину панути мрпвіе. — Главаре и старѣшине свое добро почишуют, и спро-гой власти слісно покараваю се.

Ніедан народ неспраши се шако примѣрие казни као Црногорци, и сваки гоппово воли пріе погинути, ного јавно бити біен. — Кад е Степан мади, у вріеме своєга владаня у Цр-ној гори, дао еднога Црногорца обѣспити а двоци мушкеспаши, мепнуо е по край друма на погледу Копора 10 цекина, и нико је су толико дана стојали, ніе сміо у њи дирнути.

У госпоблюбіо Црногорци превазилазе све друге Србе; они се воле храниши хлѣбом и луком, и воду пиши, а само да госта кад им дође месом или рибом почасте, и вином и ракіом напое.

Црногорац сам свою жену слабо почи-пуе, али други ко опет не сміе е ни најма-лѣ уврједити ер би главом плаціо, а припом свак држи себи и за срамоту на слабієга од себе нападаши. Из овога узрока оне слободно

цђу свуда баш и у вриеме кад су Црногорци међу собом у највећем рату, и куд люди едан од другога не смјду поћи, тамо жене свое шило. Оне им и у войску, за њима по два по три дана идући, брашненик на својма млећима носе, рањнике водом умиваю, а вином и ракиом залісваю, и крпама, које са собом носе ране им завіаю. Осим тога и присуствіем својим рапоборце храбре и на боји поощраваю; да! и кад се кои усуде бјжати, над оне махајући кецеляма, ругаю им се, и с њим подругивањем више пуша кадре су бјжеће онеп у боји повраћивши.

Црногорке и код куће прудолубиви су: преду, плету; иакођер носе воду, дрва, а сиромашніе иду под кирію носити бремена, својма мужевима у пољу у свакоме послу припомажу. Овај прудни посао чини их те су и здраве и цјломудрене.

II.

КРАТКА ИСТОРИЈА ЦРНЕ ГОРЕ.

Провинција Зета у стара времена зваше се Превала, докле по рієци Зети, која пече од Херцеговине, не бѣше добила свое садашнѣ име. Ова се провинција на двѣ частн дієлаше, по сени на горню и доїню Зету по рієци Морачи, која такођер иде из Херцеговине, и, састављајући се међу Спужом и Подгорицом, уладе у Зетско оли *) по садашњему названію Скадарско езеро.

Под именом горнѣ Зете соспољше се у по вріеме и Црна гора. Оне су свагда не раздвојно имале свое владателне Бацове како пређе Србскієх Царах **) од Неманића дома;

*) Оли — пш.

**) Овамо у народу код свіє сущесствіелніє и прилагателніє имена у Род млож. на крају чус се Х: дакле Србскі език има рієчи ће би се Х изговарало.

пако и по пресъченію те Царске самиліе; нехотећи признаши Вукашина Цар-убицу за своего Краля оспале бѣху под владом своіех княжевах од Балсића порода, о коме Мавраурбин, Дубровачки Архимандрит, напомињѣ. Ова фамилія бѣше ондар прва међу дворянством едне и друге Зете, будући по женској крви имаше неко родство с Неманића породом. Но кад Србљи окрунише Лазара Гребляновића великіем и самодержавніем князом Србскіем, падар и ове двіе Зете пристадоше къ Лазаревой спрани, али на таки начин да с њима управляю свои княжеви. — Балс или Баош, прећи Балшића дома княз, имаше за жену Србскога княза Лазара кћер, пменом Деспину *). Ови Баош собра свою войску и пође на помоћ своему пашту и Господару прошив Турскога Цара Амурапа; но дошавши му на пун несрећни глас о погибии Србске войске

*) У рукопису мѣсто Деспине спои празно. Неки списатели у мѣсто нѣ споминио Мару, а неки Елену. У одном рукопису, преписаном из другога рукописа кои се у Пећској Паптріаршии храни, читао сам Милеву на мѣсто Деспине; по ову Мавроурбин за жену Баошеву назначуе, пак сам њму и слѣдовао. Д. М.

и самога княза Лазара у Косово, принуђен би повраћати се с горкіем плачем назад, проклинајући Вука Бранковића за издаю учинѣну својему Цару и опечештву. И тако, по шакме и шолко плачевноме Србскога Царства паденію, обѣ Зепе оспадоше под управленіем поменутога Княза Баоше. Жена нѣгова родивши сына преко мѣре црномониста, кога погледавши с неудовольствіем рече: „ах! црно ли сам діете родила“, и ова рієч пође по народу, и народ спаде говориши, да се у Княза црни син родіо, кои на кршпенѣ би наречен Спрацимир, и кад порасте бѣше чоек горостасан и храброга свойства; али име „црни“ на нѣга оспаде, почему и син нѣгов Стефан прозван би Црновић, Владатељ обоих Зетах. Тако и попомки нѣгови под овіем прозваніем бѣху.

У овога Стефана бише три сина: Иван, Божидар и Андрія наречени Арванит храбри. Стефан бѣше у врѣме великога и славнога у великіем дѣлам Георгія Каспріота, реченога Скендер-Бега, коме пошланине помоћ прошиву Тураках под начелством сина своєга Божидара, кога вѣроломни Лека Дугађин у едно са Захаріом Амнисфером, Князом од чике частин Арбаніє и союзником Скендер-

Боговієм дочека бусіом на некоему мѣсту, и обоицу уби, и велику жалост Каспріошу и свой нѣговой войсци како и Стефану учини. Умріе Стефан, и укопан би у манастіер Успенски, кога он бѣше саградіо на едан опок зовоми Ком, покрай вишереченога езера Скадарскога близу крѣпости Жабяка, у коему бѣше сполница Зепскіех и Црногорскіех Князевих; а оспави наслѣдником сина своего Ивана Црноєвића.

У врѣеме овога Зепскога и Црногорскога Господара владаше некіем мѣшом Херцеговачкіем у сусѣдство Црногорско Херцег Стефан, или Шенан, кои є саградіо на одной напутом у ширіной гори, у Корѣнше близу Требиња, крѣпост Клобук. Но како Турски Цар Мехмед, завоеватель Грчке Имперіе, на ком десет годинах по смрти Георгія Каспріопа, овлада Епиром и свом Арбаніом, тако се обрати прошив Княза Црноєвића и Херцега Шенана, и овога послѣднѣга джаву до мала времена освои; а Иван Црноєвић по многіем сраженіям бившіем при нѣговой границі у Хошкіем горам би принуђен поћи искати помоћ у западнѣих Државах, ославив мѣсто себе Арванина Храброга, своего брата: но недобивши помоћи поврати се назад.

У такієм будући тіснїем обстоятелства-
ма, неоснаваєше о воме Владаремю друге наде-
жде, на ко *) на помоћ Божию и на храброст
народа Црногорскога, и на неприсупне горе,
на коїема он метеризе и крївостп чиняше;
а припом видећи народ без своєга духовнога
Архиєпископа, сагради цркву во имя Рожде-
ства Богоматере и монастиєр на Цетиняъ у
средини Црне горе, и заповѣди да се има на-
зивати Земском Митрополїом, поставивши
у нѣм Митрополита Висарїона, како дипло-
ма нѣгова дана цїстою монастиєру, шїтеслѣ-
дуюћєга садржанїя гласи **).

Црногорци видећи своєга законога Госпо-
дара, да он окром Бога единствєно на нїх
над имає, и да нєйма другє мїсци (нако и
живот свой положиши за сохранєнїє слободе
Црногорске, сви единодушно заклекву учини-
ше на вѣрности своему Господару, и сувинє
установинє, да нїєдан Црногорац у врїєме боя

*) Нако — осим, разма, окром, кром.

**) Я ову диплому управ за шо изоставлям,
єр ће бити напечатана у Црногорскої
Исторїи, кою є Г. С. Милутиновић
їон прїє чинпри-пєи година написао.
Да ли є врїєме већ, да се и ша нѣгова
Исторїя обвїєдани? Д М

с Турцима пейма самовольно уступили пређе него ли би од начальска наредба била дана; кои ли би уступило са своѣга мѣста и побѣга *) мимо дружинѣ назад, пакви да пейма чесниши ни пошпѣня међу юнацима нигда, него да му се даде женска ођећа и куђеља **), и да га жене прогоне и ћераю куђељѣма како спрашивца и бранскога издайника. И тако, босћин се куђељѣ више него ли смрти, насполице свѣжи еда како одлично юнаштво учини да перялицу и юначку славу добиѣ.

Чуюћи Турци силу овога узаконѣня, и видећи Црногорска мѣстѣ каменшием горам и шпеснѣма пролазѣма укрѣпљѣна, преспадоше за много послати велику войску на Црну гору, будући познати у мадегѣ случаѣ, колко є прудно и опасно воєвати међу шаѣе горе и с пакѣем народом, кои не жели без слободе живѣши.

По погибѣи Србскога Царства, Копорани, будући предали се бѣху бившей републики Венеціанској, ше у врѣеме кад Иван Црноєвић рашуюћи с Турцима би принуђен Конавле (од

*) Овуд чеће се говори побѣга' наша' и пр., него побѣгао, нашао.

**) Куђеља — преслица.

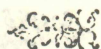
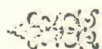
Дебелога бриега до Фрапарске дубраве) у за-
логу за неколике писуће перперах *) Дубро-
вачкој републики дапи, и кад властела **)
Копорска савршену надежду имаху, да ће
Турци Ивана и Црну гору под своју владу
покорити, не убојаше се кроз некога Копор-
скога грађанина Дружку опровапити у мана-
стиер на Превлаку 72 калуђера, кои манастиер
беше оградио свешти Стефан Првовъчани Краль
Србски, о чем свѣдочи слѣдујуће писмо ***).

Будући Иван-Бег од велике Турске вой-
ске неколико одахнуо, стараше се укрѣпити
своје границе и начини едну малу крѣпост
више рѣке коју се зваше Обод, а попом би
названа, како и данас што се зове Црноѣви-
ћа рѣка, при којој Црногорци пазар имаду,
ће из Турске земљ дађе могу доходити; ша-
коћер при истой рѣци и дом за напечатана-
нѣ црковних књигах сагради, и ево овђе прие-
нис с првога лица од еднога Осмогласника

*) Дубровачки новац, кои ће сад око 12
крайцара ваљати.

**) Од имен. единств. властелни, а значи
што и Руски дворянини.

***) Надам се да ће и ови препис бини у
Црногорској Историји Г. С. Милушино-
вића. Д. М.

при његовом сину Георгио Црноєвићу у оној
шинографији напечатаного *).

Имаше Иван две синовце, кћери своєга
браца Арваншта, именов Марио и Ангелио.
Марио даде за Радул-Бега Влашкога Воеводу,
а Ангелио Стефану Бранковићу, и ова имаде
два сина: Јоанна Деснопа и Архиспископа
Максима. Међу тиѣм Иван-Бег подиже се по-
гледаши и поповини своє граице, кое и по-
нови, како што ови Хрисовуљ изговара **).
У његовиєма граицама бѣху и обшества
Маниє, Браићи, Побори и Грбаль, и ово
обшество над имаше прикосновеніє на море,
и имаше Иван-Бег на дно Грбальскога поля
своє содла од коїєх доходак примаше.

Умрје Иван, но остави два сина: Георг-
гија и Стефана прозваного Спаншшу, и
укопан би у Ценишѣски шам пачишњи мана-
стир. Георгиј сѣде на мѣсто оца свога за
владанєля Црне горе, а Стефан узе са собом
неколико Црногораца и пође у Цариград про-

*) Знаи да с у рукопису поменуше Историј Г С. Милушиновића преписан ови
лиси, дакле не извуда ови преписе.

***) И овај не Хрисовуљ, а мшм, бшши у
Црногорској Историји Г С. Милушино-
вића Д. М.

сипи у Цара Турскога, да му допустити повраћак у Зену, коју Турци бѣху пособили, а да он Цару данак од земљѣ дае, како што му Бегови Каравлански и Карабогдански даваху; но добивши одговор, да то другаче бити не може, тако да се пошурчи, што принуђен би и учинити, боѣћи се изгубити свой живот, ако се не би на то сагласио. И тако се пошурчи он и сви Црногорци, кои бѣху у његову службу, и наречен би другим Скендер-Бегом; но повраћивши се у свое опечетство иешно прекорен будући од свое совѣсти а иешно од своего брата и од свега народа, повраћивши се одел с великим покањем у прво благочестие, а на сврху прими и моланески чин, у коему се и представил, и овади пак пошурчени Црногорци оспадоме сваки у своему мѣсту држећи се Турскога закона, у коему се, за несрећу своего опачасиња умложаваху, како ће се видѣти на свое мѣсно.

По свему што Георгіе, яко мудри и добродѣтелини Владац, спаране се свиѣма силама за повраћивши речене пошурченије у православіе, али не може ништа учинити; ер у кога дух развраћенога Мухамеда утѣзе, не скоро из њга излази. Турке то и обадежди да посредством испіех пошурченијака неће им

прудно биши Црну гору у своје вриеме освои-
ши; и тако живећи у тој надежди преста-
доше чиниши велика и честа нападања на Цр-
ну гору. И дошста ние била надежда ныхова
суешна, о чем напријед говориће се.

Видећи ови Георгие Црноєвић велику
оскудицу књигах црковних *) добави о сво-
ме проишку шипографию, и намѣсни є при
Црноєвића рiєки у кући, кою му покойни
опац бѣше за то саградіо. Овай Георгие има-
ше жену Марию од фамиліе Муценигове из
Венеціе и Компео **) у Ипаліи, шакођер и
и едан двор у Јакин ***). Жена њгова нем-
аюћи порода, а видећи себе и своєга мужа бли-
зу старости, спаде на њга навалывати да
иду у Венецію оспалак живошта своєга про-
весни, на кое Георгие сагласивши се заповѣди
сабраши племиће, али ши дворлиє Црногор-
ске и немало оспалого народа, пред коима
изиде и овако спаде говориши:

„Я вам любезни племићи и оспали сва-
,,гда храбри народе! не могу подпуно благо-

*) Овамо се говори црковни шипо у дру-
гіем мѣстима црквени.

***) Кониса Талијнска рiєч како год и спа-
хидук Турска.

****) Иашки Јакин а Талијнски Анкона. Д. М.

„дарити за вашу вѣрност и усрдіе, кое сте
 „ви моіем предкам и мене у свакоме случаю
 „са своіом храбросци и јоначкіем дѣлам по-
 „казивали, и слободу своју и своєга опача-
 „ства вишежки бранили; но с великіем оскор-
 „блѣніем духа моего, я, како и ви сами види-
 „те, неймам од рода моего наслѣдника, коега
 „бих вам по смрти моіой оставію, ербо се
 „фамилія моя по мушкоме роду на мене, кои
 „сам већ близу гроба окончавя: за то с най-
 „већом инугом срца моего принуђен есам вам
 „обявити, да я намѣрявам поћи у Венецію,
 „ђе е мое жене родбина, да тамо за ово
 „кратко врѣеме колико нам Бог допусти спа-
 „рости нашу проведемо. Я вас неоставляю, да
 „себе уклоним од силе непріятельске, од кое
 „се ніссам нигда уклоняю; него свагда с вама
 „живот мой и свое имуће на жертву отгача-
 „ства нашего полагаю, и ви сте свѣдоци све-
 „му моему послу и моіем шрудима и подви-
 „гам, кое сам за общту корист чинію. Я
 „сам и сад готов умрѣти, ако то може за
 „корист опачаства биши; но знаюћи да ни
 „срті моя ни живот мой стар и нежк не
 „может вам никакве користи донѣсти: за то
 „вам и кажем мое печално намѣренѣ. Я бих
 „вас свѣнтовао, да изберете єднога чоека из

„међу вас, и да га примите и познате за своје-
 „га Владанеља; ал знајући да се ви у избору
 „нећете сагласити међу собом: из тог вам узро-
 „ка остављам мѣсто себе Митрополиша Гер-
 „мана, и по њѣм будуће Митрополите, до-
 „кле еда Бог промисли за Србски род на дру-
 „ги больи начин. Герман є ваш обшти ду-
 „ховни оцац и Архипастир, а ово є ваша
 „обшина црква и манастиер, у коему он пре-
 „бива: нико може дакле боль и усрднїе за
 „добро ваше радити од нашега духовнога оца?
 „И ви сле њѣгова по духу свепоме чеда и
 „овце словеснога спада Хриспова, за кое он
 „є дужан, као пастир и живот свой поло-
 „жити. Договарайте се с њим и слушајте
 „њѣгове совѣте и науке, а я му епо остављам
 „и грб, коега су блаженопочивши цари наши,
 „а по њима прародителѣи и родителѣи мои
 „и я упопребљавали *)“

*) По овой дакле необходимой нужди спа-
 доше Митрополиши Црногорски владати
 у Црној гори, а не господствовоубїа и
 славоубїа ради како неки говоре, кой
 ни найманѣга поняпїа и зная о спаю
 Црне горе и Црногорскога Митрополи-
 ша неимаю. А кад би то они совршено
 познали могли нашли би се у такве

Ово од Георгія Црноєвића учиниѣно обя-
 вленіе не бѣше манѣ плачевно и жалосно
 Црногорцима, него ли да гледаху своєга зако-
 нишого Владаоца на смртной постельи при
 послѣдном издыханію, кои такођер обливаше
 лице своє сузама, и, простивши се са свієм
 народом, до мало времена пође пуп Млета-
 ках провођен Митрополитом и найодбраніим
 дворянством Црногорскієм до града Копора

Митрополит Герман по своему из Ко-
 пора повраћену учини с главарима од Црне
 горе савѣт, да се яко од Турскога нападенія
 и лукавства чуваю, и на исти начин да се
 укланяю од сваке зачепице, по којој би мо-
 гли Турке на себѣ навући.

мисли преварени, будући видѣли би да
 Митрополити Црногорски од народа ни-
 шпа не примаю, ниши имаю другога до-
 ходка наоко од землѣ манастирске, и то
 све што добию народу даю, кои непре-
 стано к њима доходи, слѣдователно и
 удовољснвія никаквога имати не могу,
 наоко повседневне пруде и главоболіу те-
 шку. Едном ріечи: дом Митрополитина
 Црногорскога ніе друго, него дом обще-
 народни, оли ти єдан бирцауз без плаше.

Примѣчаніе покойнога Митрополита
 Петра.

Чуюћи Сандак-Бег да е Црногорски Господар поша' у Миенке, а Црна гора оспала без своєга законнога Владателя, под начальством єднога Владике, а припом видећи да се пређепоменути пошурченяци у Црну гору умложаваю, снаде по Турском обичаю свое лукавство употребляши, даюћи наредбе своим подвласниєм да нико не би усудио се Црногорцима пакости и зла чинити, или на кою страну четовати, докле не би они почетак учинили; а међу тиєм непреставаше пошайниєм начином улосити у Црну гору посредством речених пошурченяках раздор и неслогу. Но кшироси нѣгова и по нѣм бившиєх Сандак-Бегова при живому овога Митрополита Германа и при нѣговієма преєминицима: Павлу, Василю, и Пикодиму ніє могла ништа учинити, ер они едан по другоме ніє су преставали утврђивати народ у слогу и сагласіє, доказаюћи му, да у шо сва срећа нѣхѡва саспои. И тако ови четирі Митрополита шрудећи се срдачно за добро своєга духовнога снада и любезнога олпачества, недопустише никаква раздора и неслоге у своєму народу. Но опеш при свем шруду нѣхѡвѡме домаће пошурченяке њи по кои начин у Хрисіянски закон повраниши не могоше.

Узгіе Никодим Митрополит, а Црна гора остаде без свога Архипастира и началника до долазка Србскога Патріарха, кои обычно седмо годишне долазаше у Епархію Црногорскога Митрополита.

Видећи Санџак-Бег, да є Црна гора оспала без началства, нађе да є то єдино средство, по коєму би он могао с помоћу Црногорскіѣх пошурченяках Црну гору без крвопролића освоити пређе неголи вріеме дође Патріархова долазка у Црну гору; а и то знаваше да Црногорци не могу у Турску землю нікога к Патріарху послати да га на степен Митрополита произведе. И тако подкуп мествоменуше пошурченяке, а особито оне кои око-ло ріеке Црноєвића и крѣлости Иван-Бегом саграђене, и ови будући у најближе сусѣдство Турско, уведоше по ноћи Турке у ону крѣпост, и учинише се власницы од пазара ріеке Црноєвића, без коега народ Црногорски ни по кои начин живѣти не могаше.

Иза тога били су у Црној гори слѣдујући Митрополити: Руфим Болѣвић, Пахоміе Коман, Мардаріе Корнећанин, Руфим Велѣкрајски, Василие Велѣкрајски, Висаріон Бацца и Сава Калуђеричић. Ови Висаріон Бацца, на позивавъ бивше републике Мле-

мачке, подиже Црногорце у помоћ Млешачку пропшву Тураках; но Турска сила, под предводнпелством Сулейман-Паше Скадарскога, обративши се на Црну гору, и послѣд жешокога и врло крвопролитнога Боя (бившега на 1623 год.) пзиде на Цепинъ, и разорн манастиер, коєга Иван-Бег бѣше саградю. А то се догади за то, што Зано Грбичић, Власпелин Кошпорски, кога бѣше република су 1560 войске послала, издаде Црногорце, и побѣже у Кошпор. Тако Црногорци, изгубивши много свое браће и манастиер, изгубише и свою слободу даюћи помоћ реченой републики! И попадер остадоше домаћи Црногорски Турци заповѣдници од пазара и крѣпости код рѣске Црноєвића, докле са свеобштієм сагласієм избране Црногорци Данила Пешровића Њгоша пропшв њгове вољ за своєга начальника и Архитастпира, кои годишпа 1700 на Архієрейское достоинство произведен би свешочивнїєм Патріархом Арсениом Црноєвићем у Маџарски град Сечуй.

Кад се поврати овај Мишрополитн у свое опачаство, главна є њгова брига била очистиити Црну гору од унушрених Тураках, и повраштити Црногорску слободу, за то и заповѣди одма да се учини свеобште собра-

ніе Црногорско, у кое изиде и овако стаде говориши:

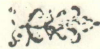
„Благородна Господо Болири и остала
 „браћо моя Црногорци! ви сте мене прошив
 „моє волѣ избрали, да я будем вашим начал-
 „ником и духовніем Архипаспиром, и я се
 „на шо нужде ради едва сагласи, како є и
 „вама познапо; ербо видѣх с едне спране
 „да ме ни по кои начин оставиши некѣс-
 „сте, а с друге промислих, да сам и ду-
 „жан, како и сваки помпени чоек на услугу
 „своєга опачества себе предаши, и ево сам
 „по благодаши Божіой примію иго Архіерей-
 „ства на себе. Примам шакоѣер, колико яко-
 „сти моє буде, и сле труде и шараня дра-
 „говолно проспираши у ползу любезнога
 „опачества и духовнога спада моєга словес-
 „нієх овацах Христовієх; аа видите шпа
 „учинише ови проклєти пошурченяци? пак
 „іоши промислите шпа у наприєд раде учи-
 „ниши. Ово су люте и опровне зміє, кѣє я
 „никояко у шѣдра наша приѣши не могу, и
 „ако ове погане развраћенога Мухамеда по-
 „слѣдовалисѣ, кои се не би кѣлди покрєши-
 „ши, неистрієбите из све наше землѣ, я ва-
 „шієм началником и паспиром биши неѣу
 И ако мене слушати хоћете я вам говорим

„да што скоріе Црну гору од Турскога духа
очистиште, и да за повраћенъ свое слободе
„вишежки радите.“

По овоме Митрополита Данила говореню
обећаше Црногорци, да ће испуниши њгове
наредбе, кое и саміем дѣлом ни мало не раз-
тезајући засвѣдочише, побивши и прогнавши
све свое пошурченяке, кои се крстиши не-
кћене, од коіех и данас находе се попомци
на различитна мѣста по Турској, шакоћер и
у Црну гору од оних кои су свето крштенъ
примили, и сваки гопово назива се шурскіем
прозваніем, неки Мухадиновићи, а неки
Алићи, Рамадановићи, Хусеиновићи и пр.

Видѣћи Митрополит Данил с Божіом по-
моћи Црну гору од Тураках очистиену, най-
прво даде хвалу и благодареніе Богу, пак по-
че разорену од пређепоменутога Сулейман-
Паше цркву и манастиер градити, и међу на-
родом слогу и поредак утврђавати.

Црна гора ніе имала нигда мира, него не-
престану с Херцеговином раш, у кою и мло-
го пушах упоменути пошурченяци какогођ и
остали Црногорци участіе имаху. Тако и год.
1706 удари войска од Херцеговине на погра-
нична села Црногорска, но за свою несрећу;
ер е Црногорци разбише и назад спидно про-

гнаше. У том бою мало е мртвих од Херцеговине 157, осим кои су пали у робство у Црногорске руке, које нећеше Црногорци посьћи, ни за новце, нако за вепрове, ради већега Турскога безчестія, на одкупе дапи, пишун за већега чиновника веће, а за манџа манџ, на што и Турци на сврху принуђени бише с великом жалости приспати, пославши вепровах онолико, колико су Црногорци искали, о чем и пѣсма народня имаде, и ово е *).

У то вриеме Русски Император Петар први имаше рат с Турцима и са Шведима, а находяше се у тргову службу Граф Сава Владисалић, родом из Херцеговине, кои добро Црну гору и Митрополију познаваше, и видяше да Русія имаде нужду од помоћи прошиву толико силне и люте два непријатеља, донесе до Царева знаня, да би Црна гора диверсиом могла не малу помоћ дапи обрапивши прошив себе Албанске и Херцеговачке Турке. Из тога узрока и дођоше у Црну гору к Митрополиту Данилу 1711 год. Под-

*) Я мним даће и ова пѣсма биши у Г. С. Мил. Црн. Исп. нанштампана, пак е овђе и немѣтам. Д. М.

ковник Михаџа Милорадовић, родом тако-
ђер Херцеговац и Капетан Иван Лукачевић
Подгоричанин с граматама, коих Мипропо-
лиш с неизреченом радосши и веселъм дочека,
и нимало не каснећи, призва Црногорце на
обштенародни сабор на Цепиниъ, пред којима
изиде и заче говориши:

„Ми смо, любезна браћо Црногорци! чули
„да имамо Христіянскога Цара на сѣверну спра-
„ну свиѣта Бог зна колико далеко, и вазда смо
„желѣли за нѣга и за нѣгово Царство знаши;
„но како смо у овіѣм горама са сваке спране
„зашворени: тако нисмо могли ни од кога
„ништа разумѣти, и нама се чинило да он
„за нас, вако за едну шаку малог међу змія-
„ма и скорпијама зашворенога народа не може
„ништа знаши, и да нѣгови посланици не би
„могли до нас доћи. Но ево данас, благодаре-
„ћи Бога, нѣгове посланике видимо, и нѣгове
„Царске граamate у рукама имамо; посланике
„говорим, не шућине, него нашу браћу Србљъ,
„кои нам кажу, како и граamate являю, да е
„оно Цепар Први Велики, Император и Са-
„модржац Всеросійски, и да е нѣгово, Богом
„благословено Царство, силно и пространо
„више од свакога Царства у свиѣт. Он ра-
„тує с Турцима, и нешине друге славе, на-

„ко да цркве Хриснове и манаспјере ослобо-
 „ди, и на њима часни Крсти подигне, и да
 „род Хриспянски испод лопотога ярма и син-
 „цира Турскога избави. За што дужни смо ми,
 „и сваки Хриспянин у свијени, не само Бога
 „непреспано молити, да он буде Цару наше-
 „му предводитиель, него и сваки по својој мо-
 „гућности да се приготви, и духом неуспра-
 „шме храбрости и мужесива против об-
 „ишега Хриспянскога непришеля оружа, и
 „ако пако узчинимо, ми ће мо се к Русима,
 „и Руси к нама; при помоћи Божјој, при-
 „ближити, да небудемо едни од другіех дале-
 „ко и Бог ће бити нама помоћник. Како смо
 „с Русима едне крви и еднога езика, пако и
 „сусѣдством да се приближимо. Оружайте се
 „дакле, браћо моя Црногорци! како випезови,
 „и ја сам готов с вама иманя и живота мо-
 „га непошпећени на услугу благочестивога
 „Цара Хриспянскога и премилога опачества
 „нашега, молећи преблагога Бога, да нам мо-
 „литвам пречисте своје матере и свијех све-
 „тих буде помоћник и руководиель.“

Свршивши Митрополити ову ријеч, узе и прочита веселіем срцем Царске грамаће слѣ-
 дујућега садржанія:

Божію милостію

МЫ ПЕТРЪ ПЕРВЫЙ
Царь и Императоръ Всероссійскій
 и прочая, и прочая, и прочая:

Преосвященнымъ Архипастырямъ. Благороднымъ и Превосходительнѣйшимъ Княземъ и прочимъ господамъ духовнаго и мирскаго чину во Албаніи сущимъ Дукадшіяномъ, Климентіамъ, Кучамъ, Шперамъ, і инымъ какъ Православногреческаго такъ и Римскаго законовъ здравіе и всякое благополучіе отъ Всевышняго да будешь:

Извѣстно Ващимъ Благороднымъ особамъ да будешь и всемъ народамъ почтпашелямъ распятіе Христа Бога нашего, чрезъ котораго вси надѣмся во царствіе Его вннши попрудившеся добросердечно за церковь и вѣру:

Понеже Турки варвары Христовой Церкви и православнаго народа гонштели, многихъ Государствъ и земель неправедные завоеватели, и многихъ святыхъ церквей и монастырей разорштели, недовольны сущь владѣнцемъ Грецкаго Имперія і иныхъ многихъ попеншатовъ, незавоеванныхъ но неправедно отобранныхъ, и прелщая сирыхъ убогихъ и вдо-

выхъ склоняють прежде въ свою прошекцію, а
потомъ яко волки овецъ расхищали, и стадо
Християнское разоряді, іполикія Християн-
скія провинціи вподданство неправедно при-
вели. Тако идоньгѣ ширанствомъ и мучениемъ о-
ныхъ разоряють, идоганскую Магомешанскую
вѣру насильно привлекають: А нынѣ видя оны не-
честивцы насъ наше Царское Величество кхри-
стиянскому народу доброжелательныхъ, изапо-
мощію и милостію Божіею ввоинскихъ поступ-
кахъ предусѣвашельныхъ, возмѣвше подозрѣ-
ние Будно мы намѣрены отобрати отпнихъ не-
праведное завладѣние земель, и християномъ
подъ ихъ игомъ сненяцимъ вспомоганіе. То они
Турки союзився съсерешикомъ королемъ швец-
кимъ (которыйи за Божіею помощію чрезъ
оружіе наше побѣждень, и воиска его на го-
лову побито и вполонъ взято и Государства
его немалая часть завоевана, адоспадная впо-
слѣднюю ипцесту иразорение праведною на-
шею войною приведена и оплобраны цетокмо
нашихъ Блаженія памяти самодержцевъ земли
игороды опнеправеднаго швецкаго владѣнія,
но и три превеликія провинціи многими
городами кругъ моря Балтійского завоеваны,
и тако чрезъ Божію милость оружіе наше
прославлено. Очемъ надѣемся что вашимъ осо-

бамъ извѣстно) Нашему Царскому Величеству несправедно безжадныя опнасть данныя имъ причины войну объявили, и посла нашего вконстантинополь пребывающаго втемницу засадили намѣряюще подспалное снадо Хрисово внодданство свое привесили: Того ради МЫ видя шакня ихъ неправды и призирая гонение еже нахристианъ призвавъ Бога на помощь принуждены есмы собирали нешокмо наши вонска и силы но и пропчихъ пошенпановъ союзниковъ нашихъ. и сего года весною намѣрите имѣемъ. Дабы нешокмо возможи намъ пропивъ неприятели онаго Бусурмана окторъ чинишь, но и сильныхъ оружіемъ всредину владычества его вснушили, и ушѣсленныхъ православныхъ Христианъ аще Богъ допусишь опноганского его освободити ша. на конюрую вонну полагаемъ краини наши паданыи и слюбезновѣрными и іскусными Нашими вонски самоперсоннъ выспуаемъ пропивъ врага вѣры, ибо всѣмъ добрымъ чистымъ и кавалерскимъ Христианскимъ сердцама должно есць презрѣвъ страхъ и прудности, за церковь и православную вѣру нешокмо воевати, но и послѣднюю каплю крове пролияни чю опнасть повозможности нашей мучинено будеть;

Притомъ понеже извѣстна нашему Царскому Величеству храбрость древнихъ вашихъ владыцелей, и глубина добрыхъ вашихъ Христианскихъ сердець, искусство кошорое прежде сего подолжноспи своен чрезъ храбрыя оружия за вѣру воинскихъ случаевъ оказывали есте. Тако же мы удосиловѣрихомся изъ книгъ каковы напечатаны повсему свѣту выхваляя воинския искусства вашихъ народовъ, что Великий Александръ Македонский снемногемъ войски памонныхъ народовъ многихъ Царей побѣдивъ и многие Имперіи завоевавъ безмерную славу воинскомъ обхожденіи по себѣ оставилъ; Георгии касприопъ сирѣчь скендербекъ всю жизнь снемногими войсками вашего народа непокомо лютому поганскому зубу недопускалъ себя кусати, Но еще и на 63-хъ главныхъ баталияхъ непріятели на голову побивалъ, а ежелибы и прочие деспоты и владыцели спакими же сердцами итрудилси, но недопустилибъ себѣ вволю инаслѣдниковъ своихъ впожданство:

Того для вынѣшнее опъ Бога посланное время пристойно естъ вамъ древнія свои славы обновити. союзившеся спаними силами и единокупно на непріятели вооружившеся воевать за вѣру ипочество, за честь и славу

вашу за свободу и волю вашу и наследниковъ вашихъ. но аще кто извасъ всен праведной воинъ пошрудился по перво оупъ Бога получивъ всякое благое воздаяние, а оупъ насъ милость и награждение, и пожалованъ будешь всякъ по услугамъ и желанію вашему привиліиіями Нашими. Ибо мы себъ иной славы не желаемъ, токмо да поможемъ тамошнихъ народы Християнскія оупъ и прианства поганскаго высвободить, православныя Церкви пакы украситъ и живоотворящій крестъ возвыситъ: и тако аще будемъ единокупно всякъ по своей возможности шрудиться и за вѣру воевати, то имя Христова прославится на швыщше, **А** поганина магомета наследники будутъ прогнаны воспарое ихъ ошечество внески испели арапскія.

Сии наши Царского Величества доброжелательные Грамоты вашимъ Благородіямъ вручены будутъ оупъ посланныхъ нашихъ: Данъ в Москвѣ льша Господня 1711 Марта дня 3:

(М. П.)

А на куверти стои овако:

Преосвященному Цешинскому Мітрополиту Господину Данилу,

Божією милостію

МЫ ПЕТРЪ ПЕРВЫЙ

ЦАРЬ И ИМПЕРАТОРЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ
 и прочая, и прочая, и прочая:

Благороднымъ превосходптельнѣйшимъ
 почшеинѣйшимъ, преосвященнымъ митрополи-
 шамъ, княземъ, Воеводамъ, сердаремъ арампа-
 шамъ, капитаномъ, витезамъ, и всѣмъ добро-
 желательнымъ Християномъ, православнымъ
 вѣры греческия и римскія, и прочимъ духов-
 наго имирскаго, чина людемъ сервіи, славоніи,
 македоніи, Босни Орцеховины, аимлянно Чер-
 ногорцамъ, никшичамъ, Баняномъ, пивлянномъ
 Дробнякомъ гачаномъ, пребиняномъ, харва-
 тамъ и прочимъ христолюбивымъ обрѣпаю-
 щимся подитгомъ иранскимъ пурского сад-
 пана, здравствовать и радоваться.

Извѣстно да будетъ Вашимъ Благород-
 нымъ особамъ и всѣмъ народамъ почипате-
 лямъ распятіе Христа Бога нашего, чрезъ не-
 го же вси надѣмся во царствіе Его внити до-
 бросердечно попрудившеса за вѣру и церковь;

Понеже Турки варвары Христовой Цер-
 кви и православнаго народа гонипели, мно-
 гихъ Государствъ и земель неправедные завое-

вашели, и многихъ церквей и монастырей
разорили, недовольны суть владѣниемъ Грец-
кого Имперія і иныхъ многихъ поменпашовъ,
незавоеванныхъ но неправдою взятыхъ, и
прелшая сирыхъ убогихъ и вдовыхъ склоняють
прежде восвою пропекцію, апомомъ Тако вол-
цы овецъ расхищали, и спадо Християнское
разоряди, іподикія Християнска провинция
вподданство неправедно привели. Тако идонинъ
пиранствомъ имучениемъ оныхъ разоряють,
ивпоганскую Магомешанскую вѣру насилно при-
водятъ: А нынѣ видя они насъ наше Царское
Величество кхристиянскому народу доброже-
лательныхъ, изапомощию всемилостиваго Бога
ввоинскихъ послупкахъ предусивашелныхъ,
возимѣше подозрѣше Тако мы намѣрены оп-
бирать опнихъ неправедное завладѣние земель
и християномъ подъ игомъ ихъ спеняющимъ
вспомогать. То они Турки союзився съерепи-
комъ королемъ швецкимъ (копорынъ Божимъ
вспоможениемъ чрезъ оружье наше побѣдены,
и войско его на голову побито и вполонъ
взяпо и Государства его немалая часть за-
воевана, адоспалное вполсѣднюю нищету пра-
зорение праведною нашею войною приведено
и опобраны непокомо нашихъ Блаженныя па-
мяти самодержцевъ земли игороды опненпра-

веднаго швецкаго владѣннѣя, но и при превеликия провинціи сомногими градами кругъ моря Балтійскаго завоеваны, ишако чрезъ Божию милость оружье наше прославлено. Очемъ надѣемся **Иако** вашими особамъ извѣстно) Нашему Царскому Величеству несправедливо беззаконныя опнасы данныя имъ причины войны объявили, и посла нашего вконспаншинополь пребывающаго втемнищу засадили намѣряюще мосталное спудо Христова впожданство привеспи:

Того ради **МЫ** на сищевыя ихъ неправды и нахристиань гонение призвавше Бога на помочь понудихомся **О** собирати непочію наши войска и силы но и прочихъ попенштаповъ союзниковъ нашихъ. **И** сего года весією намѣрение имѣемъ. Дабы неспокомо возмоци намъ прошиву непрятеля Бусурмана вописшвомъ наступати но и силами оружіемъ всредину владѣнствя его входши и утѣшенныхъ православныхъ Християнъ аще Богъ допуститъ оппоганскаго его яга освобождать, на кошоую воину полагаемъ крайше наши таланты и слобезновѣрными и искусными. Нашими войсками самоперсонѣ прошивъ непрятеля онага выспичасемъ, пбо всѣмъ добрымъ чистымъ и кавалерскимъ Христианскимъ сердцамъ дол-

жно естъ презрѣвъ страхъ и трудности, за-
 дерковъ и православную вѣру непокомо воева-
 ти но и послѣднюю каплю крове пролиппи
 что оипнасъ повозможности учинено будеть:

Припомъ понеже удостовѣрился есмы
 измногихъ испорей Иако древние ваши коро-
 ли деспоты и князие и пропчия Господа не-
 покомо отъ Іазыка славенска славно всегда по-
 чинахуся но и оружиемъ сами себя по всей
 Европѣ храбро ославляху даше до иранского
 неправеднаго овладания: Того для вышнѣшнее
 отъ Бога посланное время приспойно естъ
 вамъ подражая вышереченныхъ своихъ пред-
 ковъ древнихъ свои славы возобновиши. союзив-
 ся нашими силами единокупно на непри-
 пеля вооружився воеванъ за вѣру и отече-
 ство, за честь и славу вашу за свободу и
 волность вашу инаследниковъ вашихъ, проче
 аще кто отъ васъ всю праведную войну за
 вспоможеніе христіяномъ поспудниши иманъ
 пои перво получишь отъ всеблагаго Бога
 всякое благое возмездіе а отъ насъ милость
 и награждение, пожалованъ будеть кинждо
 васъ привилііями Нашими поуслугамъ и же-
 ланію вашему Ибо мы себѣ пои славы неже-
 лаемъ, покомо да поможемъ памонниа на-
 роды Христіянскія отъ иранства поганъ

скаго избавилии православныя Церкви пакы украсилии и живошворящии крестъ возвысили: и тако наконецъ аще будемъ единокупно киньдо по своей возможности иудниися и за вѣру воевали, то имя Христова ивящше прославились. А поганина магомета насльдники будутъ прогнаны воспарос ихъ опечетство внески испепи аравискія. Сиѣ наши Царского Величества Грамоты доброжелательные Благороднымъ вашимъ особамъ врученны будутъ опъ посланныхъ Нашихъ: Дагы вмосквъ лѣта Господня 1711 Марта дня 3:

(М. П.)

НАЦИОНАЛНА
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE

А на куверти стои овако: Благородному Господину килзю Лукъ Шетровићу.

В черноголхъ Пошпо Црногорци разумѣше што Царске грамоте изговараю, и шпо Митрополии говори, сви единокупно у радости повикаше: „хвала Богу кад смо посланике Християнскаго Цара међу нама видѣли и иѣгове грамоте при-

мили! Ево наше сабљь припојасам, ево наше пушке у рукама и ево ми справни и гошови за нашега Цара радо воевати.“ И за тога подижући руке к небу вопіяху: „Боже подржи и благослови нашега Цара Петра Великого!“ по томе учинише у припула веселъ огњем из пушаках, говорећи: „да здрав и срећан нам буде наш православни Цар Пётр Алексіевичъ, Самодержацъ Сверусійски!“

Примѣч. Овђе се пресіеца Црногорска Историја, коју е покойни Пётр Петровичъ Нѣгош, овдашњи Министаръ, своіом руком писао, пресіеца велим, ер я од нѣ сад ніесам могао више наћи, а да е он по и далъ біо продужио, дознае се из еднога листића, на коме пише, како е блажене памени Леополд Императоръ Аустрійски (1792) послао Црногорцима 300 буради баруца и спрема тога олова, да се бране од Скадарскога Везира, него оштапак, рукописа морао се негђе забацити. Я ћу се трудити и забачено изнаћи, и ако изнађо ербекой публцикци временом сообщити. И по морам явити да покойник, као што е сам неколицини говорио, ніе навравао Црн. Историю за печатню преправити, него е за историка, кои по успише матерія-

ле приговорио, да би му шруд колико шолито
ко облакшао. При свему шоме, а миѣсам хо-
пшю ни покойника шруд забравности пре-
дапи, предполагаюћи да ће Србима биши до-
бро дошао ако не из другога, а оно барем из
тог узрока, да познаду како њина браћа
и у овјема штрапама говоре. И.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

III.

ЦРНОГОРСКЕ ЮНАЧКЕ ПОШЕВКЕ.*

ПЪСМА ПРВА.

Иван-Бег Црновић и његови синови.

Све за славу Бога великога!
А у здрављ Цара Русинскога!
И нашега Владике свепога!
Амин Боже, вазда те молимо!
А попоме, браћо и дружино!
Ако знадо, да ви пѣсму кажем **).

*) Овуда се чує рећи и пѣсма, ал' више пошѣвка, као што се и обичниє говори појши, него пѣваши.

***) Обичниж почешак млогіє пѣсама. Д. М.

Шю вино млади Црногорци
 Пред Копором градом лапинскимъ,
 Међу њима Црнојевић Иво;
 Но када се понапише вина,
 И јуначка збора назборише, 5
 У то дође соко пица сива,
 Баш пред Копор ђе пијху вино,
 Те се сави соко до пазара.
 Кад виђеше њга Црногорци,
 Поскочише на ноге лагахне, 10
 На шарке се пушке опираху,
 Те с пунакахъ пуш сокола скачу,
 Тко ће њга први уфалити.
 Но кад виђе соко пица сива,
 Е се грабе млади Црногорци, 15
 Ко ће приђе њга уфалити,
 Препале се, би му и неволл,
 Да му златна не поскубу перл,
 Те се диже опетъ у облаке,
 И надвисн града од Копора. 20
 Кад то виђе Црнојевић Иво,
 Убољ се, чудит' му се не,
 Да му соко неодскочи сиви,
 И у туђе јато неодлепи,
 Па разагна браћу Црногорце, 25
 А разшири с плећах кабаницу,
 И позива сивога сокола.

Соко му се сави на пазару,
 И паде му на раме лієво,
 Те му књигу испод крила дава; 30
 Ал' га пиша Црноєвић Иво:
 „Мой соколе, црни гласоноша!
 „Да нієси од Спамбола града,
 „Од Спамбола од Опмановића?
 „Видієли Спанишу моего. 35
 „И уз нѣга браћу Црногорце,
 „Што су Цару на вѣру опишли?
 „Єл' их Царе дивно дочекао,
 „И лієпим даром даривао?
 „Хоће л' к нама брзо дошепати?“ 40
 Тица криком Иву одговара:
 „Я сам юче од клета Спамбола!
 „Ноћила сам ноћас на Цепиню,
 „На Цепиню на двору швоєму,
 „Код Ђорђія код швоєга сина; 45
 „Казаше ми да си пред Котором,
 „Запо сам ти юспрос доранила,
 „И танку ти књигу донієла
 „Од Спанише, од сина швоєга.“
 Но му вели Црноєвић Иво: 50
 „А Бога ти соко пица сива!
 „Што ми кажеш за Спанишу мога?
 Соко нѣму опеш одговара:
 „Пред Царом ти изиде Спаниша;

- „Цар из прве замоли Станишу: 55
- „ „Потурчи се, Црноєвић Спањко!
- „ „А ја ћу те пашом учинити,
- „ „Пашалук ти Скендерію дати;“
- „ „Ај’ Станиша Цару одговори:
- „ „Не бих ти се Царе потурчио, 60
- „ „Нити мојом вѣром преврнуо,
- „ „Да ми дадеш својега престола,
- „ „Да ми дадеш дванаест реповах,
- „ „Павезене драгіем каменѣм,
- „ „Кое носиш около шурбана.“ 65
- „Цар Станиши опет рече своје:
- „ „Чуй ме добро Црноєвић Спањко!
- „ „Ај’ ћеш својом вѣром преврнути,
- „ „Али нећеш главе изнестити
- „ „С пједніем братом Црногорцем 70
- „ „Из мојега бјела Стамбола!“ —
- „Спањко ти се пад на муку нађе,
- „Вољѣ живот и пашалук Турски,
- „Него саблю и црна целата;
- „Потурчи се твој Станиша, Иво! 75
- „Султан га е пашом учинио,
- „Дарова’ му земљу Скендерію,
- „И сву своју до мора државу.“
- Кад то зачу Црноєвић Иво,
- Смртно паде главом на пазару, 80
- Те проклони Ошмановић Цара:

„Авай Царе ранах допануо!
 „Живога те Срби распарали!
 „Москови ти Царство разурили!
 „Са тобом се люди подругали! 85
 „Буд ли си ми пошурчио сина,
 „Ер му даде за пашалук клети!
 „Мое земљ и мое државе?
 „Ер ми ћецу покла нечоече?“
 Кад виђеше браћа Црногорци, 90
 Дофанише Црноєвић Ива,
 Па га воде пољу на Цепиню.
 За шим време мало постояло,
 Време мало за седам годинах,
 Док Цар узе Багдап у крај мора; 95
 На Багдап е и Спанко ходіо,
 И придесет братах изгубіо,
 А када се напрат поврашіо,
 Тада пође изић' пред Сулпана,
 Па Сулпану проговара Спанко: 100
 „Сулпан Царе милк господаре!
 „Зпаш ли Царе, што си обећао,
 „Када си ме віром оскврніо?
 „Сад испуни віеме е дошло,
 „Яли ћу се опет покрестити, 105
 „И кашил се шебе учинити,
 „Ка' што ти е Муса у Приморѣ,
 „Ял' Краљвић у Прилипа града“

Тада Царе на ноге скочио,
 Па му даде бјела фермана, 110
 И даде му браћу попурчену,
 И са браћом войске неколико.
 Глас допаде Црноєвић Ћуру
 На Цепинић пред бјелом црквом,
 (Баш кад баба копаше Ивана) 115
 Да Станица иде од Спамбола,
 Да му узме бабову државу.
 Давно било кад с' о том зборило,
 Мисли Ћуро заборавило се;
 Но кад нове и несрећне гласе 120
 Разумио и у двор приміо,
 Троструке га сузе пропадоше,
 Па он одма многе књиге лише,
 И шаљ их по свој горі Црној,
 С њима скупи браћу Црногорце, 125
 Пред свијема глас и књигу чита;
 Црногорце на искупу липа:
 „А што ћемо сада Црногорци:
 „Од Станице и браће остале,
 „Што су ни се, браћо, попурчили? 130
 „Ево на нас иду с' силном войско,
 „Да нас шурче и мукама муче,
 „А да оће с миром браћа доћи,
 „Ми би смо их, браћо, прифатили,
 „Како своју браћу заградили; 135

„Браш є мїо кое вѣре бїо,
„Када брацки *) чини и поступа,
„Али они с нама брацки неће,
„Већ крвнигки по шурском начину!
„Но што ћемо ако Бога знате! 140
„Я сам брата у кнїгу кумїо,
„Да се прође силе и войштєня,
„А да дође на мѣсто бабово,
„Я ћу му се с мѣста укљонити,
„То сам води но му крв попшпи, 145
„Ал' се неће без ђавола проћи!“
Црногорци сви из гласа вичу:
„Ко ђавола пражи и наша' га,
„Ми смо войска тебе господару!
„Чувай нама образ и поштєнѣ, 150
„Да те наше не разнесу спрѣле,
„И зелени не здробе пашопи!“
Кад то зачу Црноєвић Ђуро,
Он поклице браћу Црногорце,
И опице равну Љшкополю. 155
Ту се двїе войске састадоше,
Убише се боем жестокїем.

*) У Црној гори народ обичнїе говори брацки, люцки, Брцки, нећо брашски, людски, Брдски; а тако се исто више чує госпоцки, него господски или господски. Д. М.

Ту є Їуро Спанка предобіо,
 Много нѣму войске погубіо,
 Заробіо младе Црногорце, 160
 Што се бѣху потурчани с' Спанком,
 Насели их на нѣх опачаство;
 Спанко бѣжи Скадру біеломе,
 Унѣ недаю Скадарска господа,
 Већ га, гоне селу у Бушане, 165
 Те ми свое нагрди презиме!
 Од племена славног Црновића
 Прозва себе Бушанліом Спанко!
 По добићу Їуро књигу ише,
 С књигом шалѣ свое поклицаре 170
 Право Турской у Отмановића:
 „Слушай Царе, нечу.иште дома!
 „Кад си мога брата потурчио,
 „Ти си мога' више учиниши,
 „Нѣму срећу болю даровани: 175
 „Равну Босну яд' Херцеговину;
 „Но си посла' нѣга на Цетинѣ,
 „На столицу оца нѣговога;
 „У ню, знади, шурчин съст' не може,
 „Єр є бране люпи Црногорци, 180
 „Коено си вѣром преварио!
 „Кад си нѣину браћу потурчио,
 „Са тиєм си вѣру изгубіо,
 „Да є никад у тебе немаю

„Докле траеш у Спамбола твога, 185
 „А и они у горци Црной;
 „Посад никад бипи неможемо
 „Умирици, пши увѣрици,
 „Єре вѣре нїе у невѣре,
 „Ми смо вѣра, а пи си невѣра, 190
 „Ако по сад болы неузбудск.
 „Убилате Бог и Бож'а вѣра!“

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

ПЪСМА ДРУГА.

Бой Црногорацах с Махмут-Пашом
год. 1796 Юлія 11 догођени.

Махмут Визир совѣт учинио

У біелу Скадру на Бояну,

На совѣт е Везир сакупіо

Сву господу Турску изабрану,

Када их е Везир сакупіо,

Овако е ріеч говоріо:

„Ево згоде, мои випіезови!

„Да ми силну войску подшчемо,

„И да Црну гору освоимо,

„Црну гору и Приморѣ равно,

„Коено смо жуђели одавно,

„До біела града Дубровника,

„То е моя желя превелика.

„Црна гора ніе у единшво,

„С' нама боя учинити неће,

„Ер я имам, моя браћо драга!

„Црногорце неке пріятељ,

- „Даћу нима мипа неколико,
 „Продаће ми ломну гору Црну,
 „Учинићу шпо є мени драго. 20
- „Него ево мое ране люпе:
 „Брђани ми затворише путе,
 „Те немогу войску саставити
 „Од све Босне и Херцеговине,
 „И од наше земљ Арбаніє. 25
- „Хайд’мо дићи земљу Арбанију,
 „Да пуштимо огниће вѣпрове
 „На Пипере и Бѣлопавлиће,
 „Поробимо мало и велико,
 „Изгоримо огнѣм свеколико, 30
- „Док доћемо, браћо до Никшићах,
 „Ту оћемо табор поставити,
 „А распети бѣло шаторѣ,
 „Силну ћемо саставити войску
 „Од све Босне и Херцеговине, 35
- „И од наше земљ Арбаніє;
 „Па на трое діелили войску:
 „Єдну ћемо одправити войску,
 „До Новога града бѣлого,
 „Шпо є наше од старине било, 40
- „Другой даши по мору бродове,
 „Нека возе бумбе и топове,
 „Прах, олово и другу захиру,
 „Да о бою раде а не миру.

- „Сад не има у Боку Кошорску 45
- „Принципова брода никаквога,
- „Ни за боя момка нједнога,
- „Све е пошло у Талију равну,
- „Да чувају Млетке од Французах,
- „Коино су наши пријатељи, 50
- „И они ће нама помоћ дати
- „Како су ми скоро обећали
- „На договор што смо вићали.
- „Кад дођемо граду Дубровишку,
- „Ту оћемо браћо запашиши 55
- „Баш мојега брата Ибрахима,
- „Да пашуе и да господуе,
- „Нек се чудо надалеко чуе;
- „Трећа ваља да оптие войска,
- „И да иде преко горе Црне, CRNOJEVIĆ 60
- „Да ми Црну гору освоимо,
- „Црну гору и Приморје равну,
- „И на мору коня напоимо
- „Док дођемо до Котора града,
- „Кад дођемо до Котора града 65
- „Ту оћемо, браћо, запашиши,
- „Баш Мехмеда мојега синовца,
- „Нек пашуе и нек господуе,
- „Нека за то и Лашини знаду,
- „То е моя желя превелка.“ 70
- Тако вели Махмуше Везире,

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE

На он скочи на ноге лагахне,
 Те дофати дивити и аршию,
 На написа листи књиге бјеле,
 И шалъ е до Пешра Владике 75
 На Цешинъ на сред горе Црне,
 У книзи га много поздрављаше,
 И овако Махмуди бесѣђаше:
 „О Владико, Црногорски краљу!
 „Ако оћеш да смо пријатељи, 80
 „Не мой дават' помоћ Брђанима,
 „Нити примај робља од Брђанах
 „Не примај га малой гори Црной;
 „Оћу пушити огињне вѣпрове,
 „На Шипере и Бѣлопавлиће, 85
 „Поробити мало и велико,
 „Изгорѣти огињм свекошкоу!
 „Ја л' ћу свою изгубити главу
 „Ја' Брђане испражити листом
 „До Оспрога високе планине. 90
 „Још чуеш ме, Црногорски краљу!
 „Ак' уздаеш помоћ Брђанима,
 „Ил' успримаш робља од Брђанах,
 „Ја с' у мою уздам Арбанию,
 „Да Брђан'ма на помоћи нећеш.“ 95
 Ал' невели Турчин: Ако Бог да!
 Већ се Турчин у силу уздаше,
 А сила е у Бога Вишинѣга,

Кои Турком ни помоћи неће.
Кад Владика књига допанула, 100
Књигу гледа Цешиньски владика,
А кад виђе што му книга пише,
Проли сузе низ бјело лице.
Код њга се бѣху намѣрили
Црногорски избрани главари, 105
Цешиняни и други јонаци,
Па овако бесѣди Владика!
„Црногорци, моя браћо драга!
„Ево ме е књига допанула
„Од силнога Махмута Везира, 110
„Ест се Везир, браћо, зафалио,
„Да ће Брда испражити листом
„До Острога високе планине;
„И то збори Махмута Везира
„Да ће дапи мита неколико, 115
„Узеће га млади Црногорци,
„Преда ће му ломну гору Црну,
„Гору Црну и Приморѣ равни
„До бјела града Дубровника;
„Учиниће што е њму драго 120
„А знате ли моя браћа драга!
„Како клеши Турци коре Србе
„Од жалосна боя Косовскога
„Од издае Бранковића Вука,
„Шек му буде вазда вѣчна мука! 152

„Могу а бити ране жесточије,
 „Но кад уд’ри небеска спрјела,
 „Те успрѣли голема юнака?
 „Није тако лка ни спрјела,
 „Да рацгупа срце у юнака, 130
 „Као такн укор и срамота.
 „Ваши спари, вели, воеваше,
 „Воеваше а и боя бише
 „Ради в’тре и слободе драге,
 „Да у Турско робство не надаю 135
 „Од Бога е велика грехота,
 „А од людих укор и срамота
 „Издавати Брђане юнаке,
 „Брђаци су панца браћа мила
 „Него, браћо, ако Бога знате! 140
 „Да идемо у Бѣлопавлиће,
 „Да бранимо Брђане юнаке.
 „Да с’ијесу Турци послали,
 „Кад су пређе кроз нас проходили
 „А без ране и без мртве главе 145
 „Па Цетинио развалили Цркву,
 „Опалили бѣла манастира;
 „Не би знали наше Кошћелце,
 „Сад прзали нама упробице.“
 Кад по чуше млади Црногорци, 150
 Коино се на збор нам’рише,
 У свакога срце узиграло,

Договорно пврду вѣру даю,
 Да Брђане издавати неће
 Него скупа шњима изгинути. 155
 Када виђе Цепињски Владика,
 Када виђе слогу и слободу,
 Он ми пише едну сипну књигу,
 Те е шалѣ Махмуну Везиру:
 „Ой Турчине, Махмуне Везире! 160
 „Ти се прођи Брцке сиротињѣ,
 „Не мой њима вриѣпати ранах,
 „Кое си им, Пашо, задавао:
 „Бог ће дапи да их скор’ освеле.
 „Што ми пишеш, Махмуне Везире! 185
 „Да недаем помоћ Брђанима,
 „То ми не мой опеш споменути,
 „Што ми закон неда учинити.
 „Ако си се, Пашо, посилио,
 „Што си пређе кроз нас проходіо, 170
 „Кад сам био у земљи Мошковской,
 „А без ране и без мртве главе
 „На Цепињу развалио Цркву,
 „Опалио бѣла Манастира:
 „Што си бѣду развалио Цркву, 175
 „То си сваког младог Црногорца,
 „Свакога си у срце удрио;
 „Што л’ опали бѣла манастира,
 „То си, Пашо, свѣма ране задо’;

„Шпо ли знадеп наше Кошћелице, 180
 „То нам прзаш саде ушробице.“
 Кад Везира књига допанула,
 Те он виђе', шпо му књига пише,
 За по Везир ни хабера нейма,
 Већ он диже земљу Арбанију, 185
 Шњоме дође на Доляне равне
 Крај Злапице више Подгорице,
 Ту е Везир табор учиніо,
 А распео біело шапорѣ.
 Но Владикy гласи допадоше, 190
 Кад Владика гласе разумѣо,
 Владика ми бѣше излазио
 На високу гору Вршіельку,
 Па опали шпоца убойнога,
 Неколько войске сакупіо, 195
 Цепиняне и друге юнаке,
 Шњима оде преко горе Црне,
 Докле дође у Бѣлопавлиће
 Под біелу кулу Бошковића,
 Ту Владика ноћцу преноћіо. 200
 Кад у юпро юпро освануло,
 Зепу хладну воду прегазише,
 На Слашину воду доходише
 Пред біелу Врачевима цркву,
 Ту Владика табор учиніо 205
 А распео біело шапорѣ.

Кад то виђе Махмуте Везире,
Он се бѣше ближе примакнуо
Више Служа града бѣлого,
Више Служа према Дердемезах 210

Под зелену гору Височицу,
Ту є Везир табор учиніо
А распео бѣло шапорѣ.

Кад то виђе Цешиньски Владика,
Он ополе сипне кнѣге пише, 215

Па их шилѣ преко горе Црне
Црногорским главарим' на руке.

А кад кнѣге землѣ пріеђоше,
И главаре дома находише,
И виђеше што им кнѣге пишу, 220

Оставише майке и любовце,
И чобани у планинам овце,
Дофатише торбе упртняче,

Танке пушке у руке деснице,
Па одоше преко горе Црне, 225

Сваки хипа, за Владику пита.
Док Владику бѣху находили:

На Слапини нѣга находише
Пред бѣлом Врачевима Црквом,

Ту се силна искупила войска. 230
Код Владике войске небјалие,

Свега, браше, придесет стотинах,
Код Везира придесет хиљадах;

Ама што е војска код Владике,
 То су мрки од плашине вуци; 235
 Што л' пред војском есу человође,
 То бяху крилати ораови;
 Што ли млада момчад барджтари,
 То бяху сини соколони.
 Још овако Везир говораше, 240
 Пуштіо е по војсци шелаза:
 „Ко доведе живога Владика,
 „И л' донесе главу Владичишу,
 „Ево њему Зема земљи равна,
 „И у Земји три бјела града, 245
 „И су више при тоvara блага.
 Вели Якуп-Ага Сердарелић,
 И делија Мехмед Коконлија:
 „Ми ћемо га уфатити жива,
 „И довести теби под шаторе 250
 „Ја л' његову донијети главу;“
 Ма не веле Турци: Ако Бог да!
 Већ се Турци у снау уздаху,
 А сна е у Бога вишиња,
 Кон Турком ни помоћи неће. 255
 'Ту ми сташе три нећелъ данах.
 Од шна земап, од тог п вријеме:
 Земап дође ударит' се оће:
 У четврпак сигура се војска,
 У петак ће да ударе Турци. 260

Но Владика войску пекупіо
 Пред біелу Врачевима Цркву,
 Те им даде Божъ благослове,
 И вишиъму Богу препоручи,
 Да м' он буде войсци предводителъ, **265**
 А Турцима скорн побѣдителъ.
 Кад у пещак юшро освануло,
 (Баи на празник свете Ефиміе)
 Ево Турци на њих ударше:
 А мой Боже, чуда великога! **270**
 Жесток ши се болк зађенуо,
 Неби реко драги побратиме!
 Да е оно болк огиђвиши,
 Него судњи данак спреховиши,
 Погоне се вошеке по мейдану, **275**
 Докле било днєви око подне,
 Али Турци плєћи окренуше,
 Плєћи дане бїегави сташе.
 Цриогорци и шињима Брђани
 Сви на помоћ Бога помодше, **280**
 И еданак пушке ужегоше.
 За Турцима юрши учинше,
 Ћераюћи Турке сїзкући
 До табора и до Дердемезах.
 Да е коме стати погледати **285**
 Тешку бруку Махмута Везира,
 Како бѣжи с главом без обзира.

Без турбана и без буздохана,
 А без саблѣ и без коня врана,
 Док унеме Спужу біеломе 290
 У гиздаво село Маршициѣ.
 Ту погнѣ цвѣст од Тураках:
 Кулугліе и младе деліе,
 Хазнадари, паше, силікшари,
 Ево многі огнѣни чауши, 295
 И остале аге и спахіе
 Од Ушћупа и од Елбасана,
 И од Лѣша и од Драча града,
 Од Кавая и Авлона града,
 Од Тирана и Дибрана града, 300
 Од Призрена и од Вучитрна,
 Од Свѣнице и од Мишпровице,
 И ліспе шехер Ђаковѣ,
 И од Фоче и од Ораховца,
 И од Пећи, Хаса и Гусиня, 305
 Од Улциня и Бара біела,
 Лѣшкопольци на гласу юнаци,
 И од Спужа града крвавога,
 И гиздаве шехер Подгорице,
 И остале Скадарске деліе. 310
 Коіема донесоме главе
 На Слашину пред кулом біелом
 Међу њима Якупова глава,
 И Деліе Мехмед' Кокошліе,

Коино се бѣху зафадилн, 315

Да доведу живога Владика,
Ял' донесу главу Владичину.

Ту Везиру изгинуло войске
Свега брата петнаест спотинах,

Кои онѣ у бой нападоше, 320

Срећни бише ера ушекоше,
Оставише зелене баряке,

Самур капе, скерлетне доламе,

И свѣспло юначко оружѣ,

И випезе конѣ седданике, 325

И оспалу од бол захиру,

Побѣгоше напрат без обзира.

А Владици войске не погибе

Свега, брата, осамнаест других,

Међу њима при најболя друга: 330

Крцун Савов од мѣста Бѣлицх,

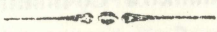
С Любиппина Спанко барякшаре,

И од Брдах Войводића Бего;

Њино име нигда неумире;

Бог им дао у раю насељ! 335

А оспадим здрављ и веселѣ!

ПЪСМА ТРЕБА.

БЕГ ЛЮБОВИЋ И ЛАЗАР ПЕЦИРЕП.

- Фала Богу! фала великоме!
Ће Кауре Турци братимляху,
Бег Любовић Луку Радовића,
И даде му двије пушке мале,
Па Бег Луки рјеч бесѣхаше: **5**
„Јдан Лука, мјо побратиме!
„Издај мени, Лука, три хайдука.“
Лука му се криво купиљаше:
„Ј нѣсам видіо хайдуке.“
А Бег Луки рјеч проговара: **10**
„А како не, мјо побратиме!
„А ја знадем кон су хайдуци,
„И да ти их по имену кажем:
„Ели едно Лазар Пецирепе?
„Ели друго Лука Сочивица **15**
„Са синовцем Спанком Сочивицом?
„И још да ти, побратиме, кажем
„И оћело што е на хайдуке:

- „На сокола Нецирен' Лазара,
 „На пѣга є шаяк-сукпепица, 20
 „А за поле япагана пожа,
 „По край пѣга двіє леденице,
 „О рамену сльїна цєфердара;
 „На юпака Сочивицу Луку,
 „На пѣга є зелена долама, 25
 „Врх дадеме црвена єчерма,
 „А за поле двіє пушке малє,
 „И узань япагана пожа,
 „О рамену лажка прекоморка;
 „На сиповца Сочивицу Станка, 30
 „На пѣга є панахна кошуля,
 „Врх кошульє зелена єчерма,
 „А за поле япагана пожа,
 „А уз пож су двіє пушке малє,
 „О рамену дугачка брєнїкїня; 35
 „И юш да пш, побратимє, кажем
 „Шпо си сипоћ є нїма вєчєрао:
 „Єсил' нїма ягнї зготовїо,
 „Ягнї црно а главе бїєлє?
 „По ми издай, Лука, при хайдука, 40
 „А даћу ти Царева фермана,
 „Да не држиш рало ни мошїку,
 „Ни да даєш Царева харача
 „За живота и вїєка твога.“
 „Лука Бєгу рїєч одговара: 45

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE
 ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

„Остан' з Богом, Бего побратиме!
„Е я пођо у гору зелену,
„Неђу л' наћи ћегоде хайдуке;
„Ма ако би, Бего, погинуо
„Аманат ти моя ћеца луда!“ 50
Па опиде Лука на дворове,
А када е на дворове доша'
Виђела га вђрена любовца,
Па е млада нђму бесђдила:
„А што ти е, Лука Господару! 55
„Што си нешто сђтно невесело?“
Лука нђойзи рјеч бесђдио:
„Прођи ме се, вђрена любовце!
„Нешто ме е заболђла глава,
„А моя се свјест обрнула.“ 60
А она му млада бесђдила:
„Нека Лука, драги господаре!
„Не мой, Лука, издам' при хайдука,
„Та те пушка твоја неиздала!
„Ће би тебе, од невољ била; 65
„Него издай Бега Любовића,
„Нека нђга воде Црногорци.“
А Лука јој рјеч одговара:
„А буди ћу я издами Бега,
„А да што ће моя ћеца луда? 70
„Што ли ће ми кућа и баштина?
„А куд ли ћеш ти, вђрена любо?“

А она га сѣновала дивно:
 „Ти се небој, мили господаре!
 „Ако издаш Бега Люборића, 75
 „Да поведу нѣга Црногорци,
 „Све ће тебе Црної гори доћи;
 „Што л' ми кућу и баштину кажеш,
 „Кад те проша' Лазар у Косову
 „Прошла те с кућа и баштина.“ 80
 Када Лука разумъ любовцу,
 Узе пушку оде у планину,
 Те Лазара Пецпрена нађе;
 Све Лазару право кажеваше
 А од Бега и вѣрне любовце. 85
 А Лазар му рјеч бесѣдио:
 „Пођи Лука к Бегу на дворе;
 „Не' ли како Бега преспариши,
 „Да ми дође на рок у Диплице, 90
 „Овако ћеш нѣму бесѣдини:
 „Да се мени више досадило
 „Већ спојати малој гори Црной,
 „Него идем у Херцеговину;
 „Ја сам позна' друме и цунове
 „Од Новог до Жабљака града, 95
 „Ја ћу сѣћи Црногорске главе,
 „Дановаћу у Ловћен планину,
 „Задаваћу Владници грозину,
 „Но неводи ти много Тураках,

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 DURĐE
 CRNOJEVIĆ

„Но нек дођу три четири друга.“ 100
 Када зачу Радовићу Лука,
 Брзо Бегу на двореве пође,
 Пак е Бегу овако зборіо:
 „Лазар иде у Херцеговину,
 „Него хайде да се состанете, 105
 „Ма нечини шушур у Тураках,
 „Него узми три-четири друга,
 „И понеси вина црвенога
 „С хайдуцима кад би с' саспанули,
 „Да би смо се вина напоили.“ 110
 Оно Бего едва дочекао,
 Да неводи он много Тураках,
 А неће ли уфаници Лазара,
 Да на вињама остане поштенѣ;
 Па он узе црвенога вина, 115
 С собом води при-четири друга,
 Па пођоше у гору зелену.
 Када Лука на Липице дође,
 Зави Лука како мрки вуче,
 Гракну Лазар како црни вране, 120
 По томе се они састадоше;
 Па кад Лазар к Бегу присипутио
 Оћаше му любити колѣна
 А Бег му се любити не дае,
 Уза себе исправи Лазара, 125
 У бѣза се лица полюбише,

Па сѣдоше едан код другога,
 Стаде пушань зелене планине,
 А Лазару дођоше дружина,
 Посѣдоше по зеленой травнѣ, **130**
 Па хайдуци посѣкоше месо,
 Па почеше пиши вино хладно,
 Тек по чашу пише вина хладна,
 Али Лазар рѣч проговара:
 „Зле ужине, Бего Любовићу! **135**
 „Зле ужину на зелену траву!“
 Па од земљь на ноге скочио,
 Те за грло Бега дофатио,
 Не земљу му плећи положио,
 Па му веже на опако руке; **140**
 Оне Турке кледе погубише.
 А отоле Бега поведоше.
 Кад дођоше малой гори Црној,
 Тада Лука сипну књигу пише,
 И шилъ е на Босни Везиру: **145**
 „О Везиру, драги господаре!
 „Не мой пракип' Бега Любовића,
 „Ево пи га малой гори Црној,
 „Поведе га Лука Радовићу,
 „Са соколом Пециреп' Лазаром; **150**
 „Него купи хиляду дукапах,
 „Да ділим благо хайдуцима,
 „А благо ће дати сиропиня

„И пошљи ми спадо из планине,
„Ема немој да ми фали брва; 155
„И пошљи ми мою ћецу луду,
„Не мой ћеца да на коњма јашу,
„Да ми ћецу коњи не помрве,
„Него ћецу нека носе Турци;
„И пошљи ми вѣрену любовцу, 160
„На дебела хата Любовића,
„На Грахово да се састанемо,
„Да ми наше робљ̃ мисњемо.“
Када књига дође у Везира,
Везир скупи хиљаду дукатах, 165
И посла му спадо из планине,
И њгову малу ћецу луду,
Али ћецу ње носаху Турци,
Ето јаше Лукина любовца
На дебела хата Любовића, 170
Док дођоше на Грахово равно.
Ту ми дође Лука Радовићу,
И доведе Бега Любовића,
На Грахово ње се састадоше.
И за робљ̃ ту се мисњаше. 175

ПЪСМА ЧЕТВРТА *)

Слѣвана покойніемъ Митрополитомъ Пе-
тромъ Петровићемъ Нѣгошемъ на похвалу
покойноме Кара-Ђорђиу Петровићу.

Нека фале све редомъ крапне
Витезове своє ошачбине,
А я фалимъ витеза войника
Од Славенске крви и езика,
Баш у моя доба и времена
У средъ Србске землѣ порођена,
По имену Пешровића Јура,
Кога иста позива напура,
Да избави свою майку драгу
Изъ челюсти ядовиту врагу.
То мислећи и Бога молећи,

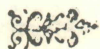
*) Ова пѣсма ако и не ѣ обще-народна Цр-
ногорска юначка, алъ по свомъ садржанію
и слогомѣрїю естъ таква доиста, зато
іой и даемъ овѣ мѣсто.

Да му свагда буде на помоћи,
 Само-седми поче воевати,
 И оспаде Србљъ позивати.
 Сѣкућ' Турке невѣрне хайдуке
 Он вилејке окрвави руке.
 То виђеда од планине вила,
 Пак полеће на лагашна крила,
 По Србији вила кликоваше,
 Те јунаке Љуру пошљаше;
 А када се они саставише,
 И од Љура наредбу примише,
 Свак се на бой драговољно спрема,
 Но оружја ни девети нема,
 Ал' имаду срце Краљић' Марка
 И десишцу Воеводе Љика.
 Био Турке су чим кои може,
 Бога молећ да им припоможе.
 Освоише Рудник и Ваљво,
 Чичак мали пак и Смедерево;
 Ту оружј Турско уграбише,
 И велики шићар задобише.
 Кад то чуше Бугарци јунаци,
 Херцеговци и млади Бошњаци,
 Многи родна мјеста оставише,
 У Србију равну ускочише.
 Весело их Љуро дочекива,
 Он свакога грли и целива,

Пак им дае пишти вина хладна,
 И починуи' на сред поля равна;
 Ал' юнаци воле боя бишти,
 Нег' под елом хладно вино пишти.
 Тада Ђуро уреди войнике,
 И пред њима храбре началнике.
 На пврди су Шабач ударили,
 И у њму Турке затворили,
 Ту се млога крвца пролѣване,
 Док се клеши Турци предадоше;
 Послѣ тога Ужиц обколише,
 И с пролићем крви освоише;
 И у оне войничке градове
 Задобише бойничке попове,
 Пак се оплеи Срби подигоше
 Палећ' Турске куле и вароше.
 Обсѣдоше стойног Биограда,
 Кои но е од Србије глава,
 Те га бумбам' и лубардам' бише,
 Док и њга на јурни узеше
 С бришким' сабљам' и огњним боем,
 И великим крвавиѣм зноѣм;
 Седам спотин' добише половах
 А при пута толико хатовах
 Зауздане сребрним' уздма,
 Под сребрним' рахтам и нусатма.
 Иза тога и не починуше,

Већ најпрву дужност споменуше,
 Великоме Богу дати фалу,
 Призиваоћ' и ђечницу малу,
 Пак рањним' ране завіяше,
 И юнаке мртве закопаше;
 Веселисе мало и велико,
 У Србији земљи свеколико.
 Въруй, побро, не ово шала,
 Него да е вишњѣм Богу фала,
 Колико е Србскога народа,
 Што се зове Славенскога рода,
 Међу водом Савом и Дунавом,
 Међу Дрином и вельом Моравом,
 Сваки своје днєви препроводи
 У веселој и драгој слободи:
 Ето Србске цркве поновитиє,
 А цаміє турске разорениє,
 Већ непа Паше ни Спахиє,
 Ни проклепог Хоце ни Кадіє,
 Него Србска вольност процвѣтава,
 Коту вишња сила освѣтава,
 А пред войском віє баряк слави,
 И на њему ора' двоеглави,
 Кон бѣше Неманића Цара
 Од све Србске земљѣ Господара;
 Ето Сенап, ето Сенатори,
 Вієтници и Губернатори

Сад народна ђеда управљаю,
 И уредбе сваке постављаю,
 За уредит' славу и слободу
 У својему славноме народу.
 Ето бјеле славенкинѣ виле,
 На веселѣ што су се скупиле
 Видећ' Србску земљу избављну,
 И слободу драгу повраћену,
 Поздрављајућ' Пешровића Кнѣза,
 И свакога пореду вишеза;
 Едне лепе брже над облаке,
 Над облаке под сунчане зраке,
 Које Бога фале непрестано
 За шчастіе Србљем даровано;
 Друге лепе по свим крајевинам,
 И осталим другим Царевинам,
 Свака своим путем напонасе,
 Трубом трубећ' Србску славу гласе;
 Треће плету Петровићу кнѣзу,
 Великоме вожду и вишезу,
 Златоперни вѣнац ловорични,
 За његово витежство прилични,
 И войводам Србским на све стране
 Златоперне ловоричне гране,
 Што е, побре, пофада и дика,
 За свакога Србскога војника,
 Ер се ловор златни не продае,

Него само за юнаштво дае,
А оспале свсколике виле,
Епо су се у коло скупиле,
Различипим цвѣћем накићене,
И слободним лицем украшене,
По Србији земљи коло воде,
И веселе пјеме производе
На пофалу првог Началника
И свакога витеза войника,
И на радост Србскоме народу,
Кои данас ужива слободу
Под крилама великога Цара,
Од сѣверних странах Господара;
Ал витези кола негледаю,
Него лица зноем умиваю,
Желећ даљ прогонити Турке,
И витежке крвавити руке,
Преко Босне и Херцеговине
Да се с Црном гором саедине,
Кояно е, побре, од спарине,
Међу Турке и међу Лашине,
У слободи вазда пребивала,
За слободу крвцу прољвала,
Како и сад што е проліева
Драгу вољностъ непушпае жива.
Ево, побре, што чини единство,
Кад едноме даду старѣшињство,

И кад ніе злого самовольства,
 И на новце клепога лакомства,
 Коє рађа клепе издайнике,
 И државе раздере велике.
 Тако Србљи себе избавише,
 И безсмрtnу славу задобише,
 Бог им дао сваку добру срећу,
 У напредак и болю и већу,
 Да утврде слогу и слободу
 Завѣк вѣков славенскоме роду;
 Вишњи Боже! Тебе славу даєм!
 И молитве свете возсидаєм!

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

IV.

РАЗНЕ ПЪСМЕ.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA

Одлазак Кара-Ђорђа из свога отечества.

CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

Ярко нам є сунце за облаке зашло,
И навеки Србску славу помрачило,
Нит' нам више ведро небо быти хоће,
Єр звезде падоше сјајни месец зађе;
Ах! вѣчна ии тама Турска обузела,
Србске кћери деце надежда пропала,
Куд год руке пруже, лишени помоћи,
Уздиху и ипуже у дну и у ноћи.
Плачте дакле Србљи, плачте неутѣшно,
Єр погубел вашу видинише навѣчно!
Плачте и ви кости из Србски гробови,

Синови су ваши свуд синьи робови!
 Мила Србска поля с потоци извори!
 Плачте и ридайте с ппичицам-по гори!
 Брда и долине! уздишите горко,
 Не будепи вам певат' вите Србски соко!
 Нит' Србска дечица гласом веселити,
 Мила стада пасућ' у фрулу свирати!
 Тако е шо нама щастіе бивало,
 Време слепо свагда и често сгибало.
 Ах! зар су немиле хотеле богинѣ
 На вѣк узет' Срблѣм славу и веселѣ!

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

На пређашню пѣсму одзпвѣ

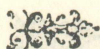
1830 лѣта.

Ярко нам е сунце любко засіяло,
 И навѣки Србску славу разведрило,
 Нит' нам више небо мупно быти хоће
 Указаше с звѣзде сѣйни мѣсец дође;
 И вѣчна е тама она изчезнула,
 Србски кћери дѣце надежда с' родила.
 Од сад ће нам сунце на вѣк сѣят' сѣйно.
 Судбина то велии показуе лвно,

На Србске е сузе погледала горке,
И немиле Турске видила анцаре.
Запо нама пружа све моћне помоћи,
Веселите се браћо у дну и у ноћи,
Опчесашво мило ми добисмо наше,
Врази нам оружј и град предадоше.
Весел'мо се, браћо, брапски и упћшно,
Избавлетъ наше видисмо навѣчно.
Радујте се кости и Србски гробови,
Синови су ваши у свои домови;
Мила Србска поля, помоци с' извори
Радујте се с' нама и ппице у гори.
Брда и долине воскликните сложно,
Од сад ће вам пѣвати Србски соко јсно,
И Србска дѣчица гласом веселити,
Младо спадо пасућ у брду свираши.
Запо е то худо щастіе бивало,
Терплѣнъ е наше искусит хопћло,
А од сад нам дају те миле богинѣ
Навѣк уживаши радост и веселѣ.

Г. Г.

3.

НЕНАД.

Плава зора покаже ми доба,
Тице пѣснам' пробуде ме рано;
Я на извор да умієм лице,
Да разагнам премалѣшне санке;
Ал' пу бела из планине вила
Пріе дошла, место заузела,
Умила се разаспрла' власе,
Из рамена кошуљицу ал' танку
Орошена узабрала цвѣћа,
Ведро њдра накинчила њиме,
Двѣма ружам' племенипу главу,
Небригом се хинила по прави,
Десном се е поднимила руком;
Їшешце јој више главе нало,
Оно држи пун стрієлах туляц,
Лук напрегло, люпу уменнуло,
Још нејко; али добро спражи.
Разсвиц поћи и бјела дана
Први зраци вид му преузео,
Превари се подаде се санку;
Я ипн к њима прикучим се близу
Жельне мое да насладим очи,

О дивоту пріе невиђену.
Кодико се я прикрадем њима
Добро могах обадове виђет',
Ал' по мени учинисе мало.
Виђу главом ђе діете куня,
Она, пуспа, у дубоки снови;
Обадвога л' клонула кріоца.
Бачи ђу, мислим, любнупи е красну,
Ил' ђу юнак пред њом умріети.
У пламену присшупим пи вили,
Любнем пи е међу едре дојке,
Она млада неприпази шога.
Када ли е међу очи цмокну,
Пренупи се и пропеже клепа,
Али опет неопвори ока,
Већ діете да од Бога нађе,
Ђипи из сна, колико е слабо,
Разапету опиште спріелу,
Ни два скока одмакао не бих,
Спиже пи ме, и по срцу згоди.
Люпо раиђи одђкнем пи лавски,
Сва се брда и дрвета смрве,
Зимозелен у зиму се завре.
Тим и вила пробуди се клепа,
Пак ме спаде довикивап' себи,
'Танким грлом, махајући руком,
Чудни гласи любовним ли речма,

Чак естеству накнадила шплету:
 Врат' се амо младо занешено,
 Вѣра моя минуће те рана;
 Другди ліек неможеш іой наћи,
 Већ да опеш на испоме мѣсту,
 На слаћахну изворчићу любви,
 Комно си се потезіо юнак.
 Я ли ранѣи без обзпра одем,
 За живота опажаюћ' болю;
 Вѣре любви неимадем више.

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA

НЕВРИГУ ЕДЕ ТУДА ВРИТК, АЛИ БЛАГОГОДНА.
 CRNOJEVIĆ

Едном лѣти на врућини пешкой,
 Лего спавнум' око подне дана;
 И тишина без икаква вѣтра,
 И жештина ярког сунца чудна,
 Я л' у хладу и без бриге свое,
 Пак ти опеш заспати немогох;
 Мухе зуче пецаю ме люпо,
 А комарци испише ми крвцу:
 То ли само ни по јада мога;
 Већ 'во муке, неволѣ ли грђе,

Ће ми душу измучише ђела,
 Славна ђела великих людих,
 Њина слава, чипуль а' именах,
 А из књижног вѣчног споминаня.
 Єдни име рода уздигнули,
 Своим браће запрегнувни руке,
 Туђим ярмом преснули су о плє;
 Неки ярма друге избавили,
 Своме роду привљчали славу;
 Јони имена овѣчили други
 Сином свога постојана духа,
 Ким су и смрпн погазили грозну,
 Сами а' живош слави поднєли:
 Найжешћа є иаймилија смрпца,
 Та юнаку кои вѣчност любви!
 Тьлу моме сво лєк преки;
 Куд є голо покрєм га чимє;
 Ал' єв' пуге, ђе ми любов рода
 Души моіой ниђе не да мпра,
 Већ є виче оброче іой срећу,
 И зафалност вѣковѣчну свою:
 „Дай помози док си на свєту,
 „Роду а' своме у бєдн крайной!
 „Я му сама нишина неурадн;
 „Моя жєля само тебе ниште,
 „Браће а' слога добиће ти брпгу,
 „Та ти знадєц да из Бога течєм,

„Шпо ли речем Божія є воля,
 „Твоє а' срце рођено є с душом
 „Щило да' роду и свієту живи.“

Ах! одзивам се роде мой и душо,
 Уздишући редку ноћцу спавам,
 Ал' не могу прилике се домчат',
 Юшп ли нешпа у почетку нужна —
 Новца кмета, небило га нигда,
 Ёр га нейма кад 'во мени воля:
 Он и мудросп прилика су свачем.
 Та мудрином и он ће се 'домчат'!
 Настоянѣ а' свієх ђелах опац.

 NACIONALNA
 BIBLIOTEKA
 CRNE GORE ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

Будни сан єдне тихе ноћи.

Ой! свєпли мѣсец уџапю коло,
 Єдну ноћцу на ведрини шихой,
 Својом славом землю обасло;
 Све звїєзде замешнуле игре,
 А унезиан влашићи му скачу,
 Сипно трепте и срданци свои —
 Юг му свира умиљате танце,
 А ноћшци нѣговали дѣца,

Лахки крили свіаю мллине,
 Нек' є друшпву подпуно весель.
 Мьсто сунца када мьсец спаде,
 Испом ти им подпуїне желъ,
 Свою мьсец удесіо волю,
 Небо, землю заузео собом;
 Даница ли с испокасе яви;
 Заспиди се према ньойзи мьсец,
 Муком сакри свога срца яде,
 Іош посиђе на мекахну плавну,
 А-шо снова нападе га туга,
 Кад се плава помздигну зора,
 Злаштим' рукам' ружичним' ли прсти,
 Пред сунанцем разатвориш' испок,
 Да се свієт ка животу буди.
 Єдва мьсец очима є згледо,
 Празне руке к себи прикупіо,
 Репну ли подавіо вучю;
 Све звіезде разигране спаше,
 Невиђена нагледалі се чуда,
 Їе им коло без обзира прште,
 Дични мьсец изблїєди лицем.
 Я кад ли ти сва небесна слава
 Своє сляно поуказа око,
 Нудер пада погледаїде само,
 Їе звіезде краю побъгоше,
 Ядни мьсец на западу пражи

Свом кајно у бѣжаште мрачно,
 Невидјелом да припаи фалу,
 Тешку фалу малознапна срца,
 Силну л' мшицу над влашћин слаби.
 Малога е сунце угледало,
 Ал е доста имао разумѣт,
 Кад му викну, а небесним гласом:
 „Стан мѣсече! и туђу ене наћи“
 Пак испиште сѣвера за њиме.
 Југ се нама са свом дѣцом својом
 Брже бољ домисли хиприши,
 Смѣста наде пред сунацие сјино,
 Свете њга споне цѣливао,
 Росом поћном набризгао земљу,
 Ил њ њикло свакојко цѣће,
 То мириси и поћници хладом,
 Милоспиви ублаже сунацие,
 Збаци мрве с ума поредника,
 И сѣвер се одма поушиша,
 Тадај му е мѣсец измакао;
 Ал залуду: проћи га се неће,
 Већ га ћера преко свега Неба.
 Ниће му се успавити неда,
 Ни обзреш' а камо ли спати.
 Како га е ондај поћерало,
 Тако ти га и дан данас гоня,
 И гониће за вјека свога.

Чуй безумне! теби припієвам,
 Како мѣсец од сунашца бѣжи,
 Како л' глупост пред мудрином Божиом,
 Тако и ти без прага ћеш поћи,
 Ал' ћеш бѣжат' да изнесеш главу,
 Побѣг'о би да имадеш куда,
 Безчестію ти дневи владе нейма,
 Ниши мѣста посполна ноћи,
 Пред свієтом пренебесне моћи.

6.

NACIONALNA
 BIBLIOTEKA DOBRA BOLJ.
 CRNE GORE ĐURĐE
 CRNOJEVIĆ

Я тако ни Бога великога,
 Чуй бісла у горици, вило!
 Зачув добро уразумиде ме,
 Из ближег се неба майке машаш,
 Поизближег Бога светоси сматраш,
 Дай ми кажи, а по својој души!
 Шта є управ' на свієту добро?
 Шпа л' с боль од истога добра? —
 Мучи желан ниш' досађуй себи,
 Заклетва ти ніє од потребе;
 Пос'о ми є по свієту являш'.

И до сад сам често представљала,
 Ал' одскора неслуша ме нишко:
 Нейма старих Еллин', Римљанах ли;
 Сад небесно заточено земним,
 Сваког уши светске хуке пуне,
 Неће чути из даљинах гласа
 А са горских овршинах цвѣтних,
 Дивадах ли премудросни светих.
 Тебе едва да ме пипаш десих;
 За то жельни на мом срцу чипай,
 Ево добро на свиѣпу овом:
 Сваки смртни за живота л' крапка,
 Вѣрно ради а у свѣтску слогу,
 У за свиѣт слоге плашом прођи,
 То е добро обичиѣх душах;
 Ал' ев' боль од испога добра:
 Трудитисе без икакве враће,
 Сам у себи л' нагнађено наћи,
 Ћсу ђела особитих душах,
 Величином пренебесним равних,
 Међ' кое се сподобљяю найзад.

К о м а д и њ и з ч и т а в о г а .

„Црна горо! утѣцишите спаро
 „Млада мога последњга Бана;
 „Ту е мое понасно сунце:
 „Оплен желбо мен' обасай опеп,
 „Крај учини давном започеню,
 „Некде себи и я едном дођем“.
 Ой Херцеговац изговор' вам неће,
 Већ почетак истом од вас гледа,
 А дочетком он ће вам се спарап',
 Он и Бошняк два сокола сива,
 Јоште кад се придружи им Србски
 Вепре дивљи, навишпрених зубах,
 Готов ће вас чекап' посо свуда,
 Шалу ће те са душманом збијат',
 Мудра глава пек думеном крећи.
 Незнапе ли наћи одпочетак?
 Послушайте свога брата вѣшта,
 Та мудрином и юнашпвом явним
 Окићена, послана вам с неба, и пр.

С. М.

У Видину 1817 год.

Ово фототипско издање ГРЛИЦЕ, црногорског календара за годину 1835, изашло је на свијет бригом Научног друштва НР Црне Горе и Матице српске у Новом Саду

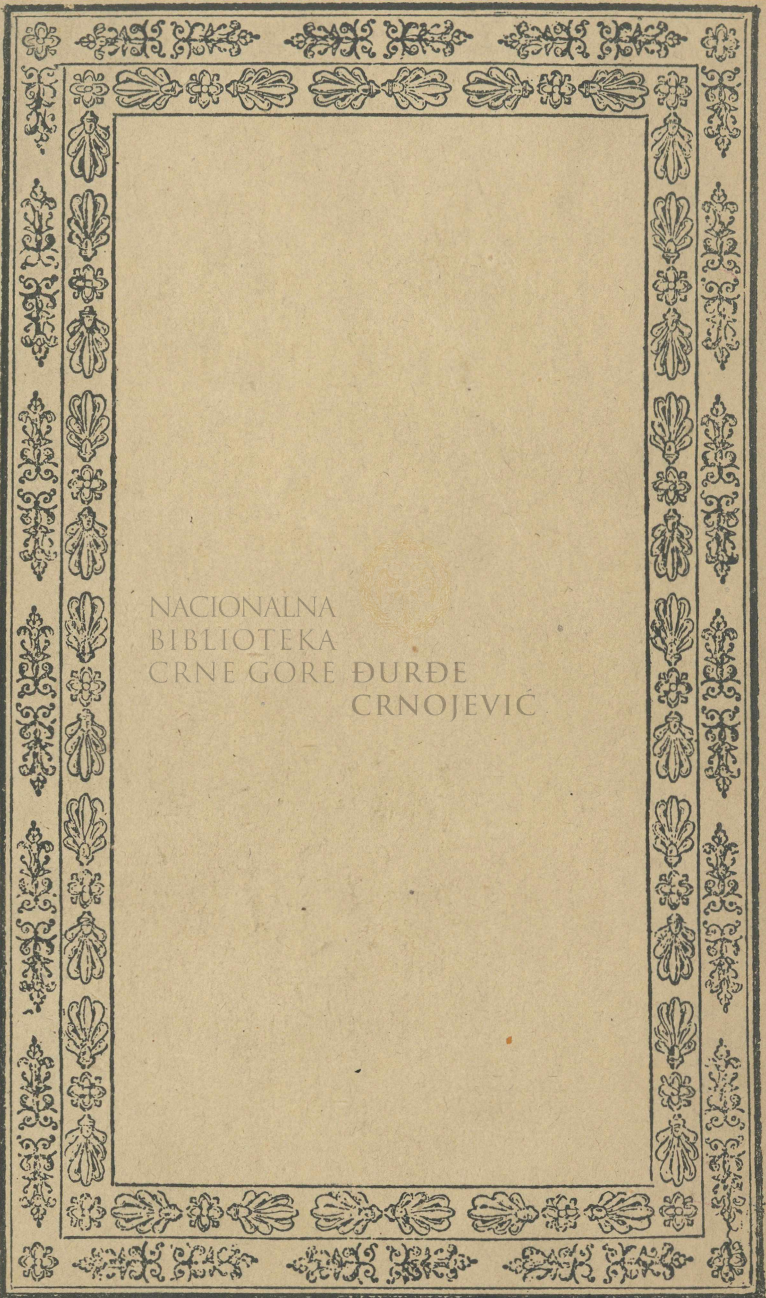
MCMLI

Југоштампа — Београд. Тираж: 500 примјерака

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ